

Disquisitionvm Magicarvm Libri Sex

Delrío, Martín Antonio

Mogvntiae, 1624

Qvæstio III. Quo pacto prophetia siue diuina reuelatio discernenda sit, à
diuinatione siue diabolica reuelatione?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62472)

f Gen. 37.
Esb. 11.
g Gen. 28.
Dan. 7.
h Gen. 15.
i Gen. 41.
k Dan. 2.
Et 4.

nem diuini alicui⁹ mysterij g, vel mag-
narum reip. aut imperij vicissitudi-
nem h, vt Israhelis i, Egypti, & Nabu-
chodonosor k. Ad hæc capita reduci
possunt multa somnia diuina, quorū
in Historijs Sanctorum fit mentio, vt
illa Africana apud Victorem Vticens.
de persecut. Vandalic. 2. oblata Eusebio
Episc. Carthaginens. & quæ post obi-
tum Sidonij visio oblata pincernæ ap-
ud Greg. Turonens. lib. 2. hist. Franc.
cap. 23. & inter alia vnum mimi, in vita
Simeonis Sali, apud Metaphr. aliud fa-
crilegio Traiectensi oblatum sapius,
apud Sur. ro. 4. in vita S. Frederici. aliud
oblatum monacho Cluniacensi Beate
virginis, tempore S. Odonis, apud
Ioannem Monachum, l. 3. vita D. Odo-
nis. c. 9. cuius occasione B. virgo cœpit
vocari, Misericordie Mater. aliud Berta
matri S. Suiberti, apud B. Marcelli-
num, cap. 1. vita Suiberti. aliud S. Abra-
mio confessori, apud Metaphr. in eius
vita. Aliud Henrico Imper. apud Ru-
pertum, in vita S. Heriberti c. 26. aliud
S. Lutgero apud Monachos VVerti-
nens. eius vite cap. 11. Et 16. aliud S. Hu-
goni Gratianopolitano apud Guigo-
nem, in eius vita, aliud Hartmanno
Tuitiensi apud Conradum: in vita S.
VVolphelmi, aliud multiplex Elpedi-
phoro, apud Ioannem presbyterum,
in vita S. Basilei Episcop. & Mart. & alia
innumera.

De gradibus seu dignitate prophe-
tiæ multa variaq; congesere Moses
Egyptius l & Francisc. Picus m, sed
minutiora, quam vtiliora: idcirco, il-
lis omillis, tantum dico quod ex ijs o-
mnibus intellectualis reuelatio: quæ
fit sine cooperatione phantasia: præ-
stantissima est, si secundum se & præ-
cise sumatur: altera vero in qua phan-
tasia ab intellectu excitata concurrat,

l in Ducto-
re Dubi-
tantium.
m de pran.
l. 2. c. pen.
Et vlt.

A est præstantior extensue, quia primam
& quid aliud præterea comprehendit.
Sic etiam intellectualis per se
sumpta, & comparata cum imaginaria
perfectior est, sed si imaginariam
addideris ad intellectualem, tum ex-
tensue simul ambe perfectiores erūt,
quam seorsim sola intellectualis. in a
P. Franz. Soarez ad 3. par. q. 30. art. 1. dis-
pen. 9. sect. 2. cui Episcopum Guadixensem
Horoseum lib. 1. de vera & falsa prophet.
cap. 3.

QVÆSTIO III.

Quo pacto prophetia sue diuina reuelatio
discernenda sit, à diuinatione sue
diabolica reuelatione?

NON minus necessaria, quam at-
dua est huius quæstionis accura-
ta pertractatio, propter quotidianas,
etiam spiritualium personarum illu-
siones quæstus Synesius ante sex sa-
cula multos tum temporis priuatos
& Sacerdotes finxisse somnia, pro re-
uelationibus, *ὡς ἂν ἴδωμεν τινος ἀνεπίστου
ἀποστολῆς ἢ ἀποκαλύψεως* Ep. 54. in ea de-
cidenda sequar vestigia aliorum, qui
certatim ad hunc lapidem versan-
dum accurrerunt: præcipui fuerunt B.
Vincentius Ferrerius, tractat. de vita
spirituali cap. 11. & 12. Ioann. Gerson,
tractat. de probat. spirituum, & alibi pas-
sim, Cardinalis Turretremata, in præf.
Defensorij reuelatio. B. Brigitte, Henric.
de Firmaria, lib. de quatuor institutibus,
Ægyd. Carlerius, p. 1. Sports fragment.
in princ. Hierony. de Ferrara, in Com-
pend. reuelat. Ioann. Francisc. Picus,
libro vltim. de prænotion. Ribadeneira,
lib. de tribulatione cap. 15. Delegatus d.
lib. 1. de auctor. Sac. Script. cap. 11. &
nofter Franc. Ribera, lib. 1. vite de Iesu
cap. 2. à quo citatur opus Ioan. de Ho-
roseo

tolco de vera & falsa prophetia, quem nancisci tandem datum anno 1605. Pinciae, liber est varia eruditionis, & iudicij probi, seu Hispanice tantum scriptus, editus Segouiae lectu dignissimus. & quidam alij recentiores, quorum dicta cuncta inuenies, apud istos antiquiores. Possunt omnia reduci ad tria capita: de eo qui iudicat, de persona cui facta reuelatio, de ipsa reuelatione & eius circumstantijs. de singulis videamus.

SECTIO I.

De necessarijs indicaturo de reuelatione.

VEL quis iudicat de apparatione propria, vel de aliena: & plus periculi est priore casu. Vtroque oportet sit persona spiritualis & deuota. *nam animalis homo non percipit ea quae spiritus sunt.* Oportet itaque eum qui recte sit iudicaturus, primo *donum discretionis*, à Deo petere: vt queat sincerum manna diuinæ reuelationis, à mellita lethaliq; dæmonis offa dignoscere, & hæc discretio, conceditur aliqñ à Deo immediate simul cum ipso lumine prophetico, vt dictum est, aliqñ seorsim, idque vel ad priuatam accipientis instructionem, vel ad aliorum quoq; & totius Ecclesie doctrinam, & remedium. Hoc enim dono homo consequitur, vt in se, & de se sciat probare spiritus, & etiam sciat illos de alijs, & in alijs discernere. **P**otest autem hic considerari quasi duplex modus, vnus *experimentalis*, qui cum ipsa reuelatione propria infunditur illi, cui facta reuelatio: *qui modus* (vt ait Gerson) *sit per inspirationem intimam, seu internum saporem, siue per expe-*

rimentalem quandam dulcedinem, siue per illustrationem à montibus æternis, effugantem omnes tenebras dubietatis.] Hic modus rarus est, & paucis concessus: & quibus concessus non est, illi non possunt, suo iudicio, in proprijs reuelationibus stare: quibus vero concessus à Deo fuerit, illi tamen eo vti non possunt, ad discernendas aliorum reuelationes, quia sicut, *nemo nouit quæ sunt spiritus, nisi spiritus, ipse met: sic nemo cognoscit infallibili certitudine, per experimentalem hunc sensum, ea quæ in alieno sunt animo.* **A**lter, modus: qui datur maxime in ordine ad alios: ille nititur etiam, seu confirmatur experimentis varijs, tum suum aliorum: & solet à Deo concedi maxime illis, quibus officij & dignitatis ratione incumbit animarum cura. Sed non debet quis facile sibi persuadere, se donum istud à Deo accepisse: ideoque ad preces continuas, etiam debet adiungere humanæ prudentiæ, & doctrinæ media. **T**ertius, enim est modus discernendi spiritus, quem vocant, *doctrinalem*, per diligentem & piam sacræ scripturæ tractationem: quæ regulas præbet falsos prophetas à veris discernendi: lectio quoque sanctorum Patrum & Historiæ Ecclesiasticæ multum confert, vt, illusiones & reuelationes, signis ac notis peculiaribus queant diiudicari: his si adiungatur observatio virorum spiritualium, & experientia, & in ambiguis obscurisque consulantur viri docti, & pii, & in via spiritus longe progressi, in militia vero contra dæmonum astus exercitati veteranique: sperandum est posse deceptiones sic sentiri & vitari. Plane ad hunc vltimū iudicij ferendi modum, non sufficit sola doctrina, sed accedat

oportet ad illam experientia propria, vt quis sit & doctus & contemplatiuus, vt & Scripturam & reliquam Theologiam non leuiter delibaret. *Et in semetipso expertus sit variam (ait Gerson) affectionum spiritualium pugnam, tanquam ascenderit nunc in caelos, nunc descenderit in abyssos, & viderit mirabilia Dei in profundo. Nam qui nauigant mare hoc mysticum diuersarum affectionum, quasi collidentium se fluctuum, enarrant mirabilia eius. Inexpertus autem talium, quid nouit eorum?* Ad hæc autem nulla magis necessaria dispositio reperitur, quam solidæ humilitatis, vt enim docet Moses apud Cassianum, *solis humilibus à Deo hæc cognitio datur.* Denique non est iudicium præcipitandum, sed res Deo diligenter prius commendanda, & multiplex scrutinium mentis faciendum: iuxta mox dicenda. Docent hoc sacræ literæ. Narrat Ioseph Iacob patri sua somnia: increpat eum pater, sed rem tacitus considerat *a.* Apparet angelus, Iosue filio Nun, formâ viri armati: ille disquirat interrogatione, quis esset, nec adorat incognitum *b.* Audit Samuel vocantem Deum, nec respondet Domino, sed accurrit ad Heli, donec monitus fuisset ab Heli sacerdote, quo modo se gerere deberet *c.* Helias discernit inter turbinem, commotionem, ignem, & auram lenem, & perpendit prudenter, in quo illorum Dominus se manifestaret. Salutatur Virginem sacratissimam Gabriel Archangelus: illa priusquam responderet: *cogitat, qualis esset illa saluatio d:* non id leuiter, sed *quod dicitur, mature & diu, animo atque cogitatione voluebat, vtrum illa saluatio illusoria esset & à Deo, an à dæmone, vt optime Euthymius. Hoc imitatus*

*a Gen. 37.
v. 11.*

*b Iosue 5.
v. 13.*

*c 1. Reg. 3.
v. 9.*

*d Luc. 1.
v. 29.*

A Diuus Ambrosius, cum illi corpora SS. Martyr. Prothasij & Gerualij reuelata, hoc Episcop. Cyprius, cum Diuus Barnabas illi se manifestauit, hoc ceteri sancti, vt vidimus, *libr. 2. quest. 6.* Si hoc illa mulier Carthaginensis fecisset e, quæ causa fuit schismatis maximi, non tam turpiter delusa fuisset, nec tot malorum Africæ occasionem præbuisset. Sane quamdiu res dubia est, longe totius censetur, potius eam pia cum humilitate repudiare, quam cupide & confidenter recipere, aut assentiri.

B Obijciat forte aliquis, apud Cæsarium legimus, multos precibus à Deo reuelationes, visionesq; & postulasse, & obtinuisse: si petere licet, cur non & oblatas amplecti statim atque recipere? *Respondeo,* multa fieri à multis non imitanda, immo nec probanda, maxime ab hominibus incomperata sanctitatis. Nam si quis, de quo constaret sanctum esse, id in casu aliquo peculiari & necessario peteret (quod olim sancte factum à B. Ephrem, docet Amphilochius, *in vita Diui Basilij.* & à sancto Mauro docet, *in eius vita, Faustus, apud Surium in Ianuar. & à S. Hereberto docet Rupertus, eius vita capit. 13. apud Surium mense Martio.*) vt non auderem damnare: sic non venter ceteris suadere, ne idem sibi putarent imitandum. Quoniam inuenio viros doctos, & valde spirituales semper huiusmodi desideria ac petitiones improbasse: quia nasci solent ex occulta superbia, estimatione, & amore sui: quo cupiât manifestam alijs suam sanctitatem, & saltem ex curiositate vana, & optime tradidit S. Vincenti^o superius laudatus: & ideo Deo solet permittere tales decipi, & impingere, vt de se ipsa testatur, mulier singularis

pruden-

a lib. de vi-
ta & errori-
bus suis.

b lib. de o-
rnatu metali
D. August.
li. 10. c. 10.
c. 1. de vera
religione et
Circulo p.
3. de super-
st. c. 11.

prudētia & sanctimonia B. Catharina Bononiensis. a Deinde quia in tabulis non consistit sanctitas, neque perfectio Christiana, nec ista nos Deo faciunt gratiores, aut proximo vere utiliores. Denique quia huiusmodi auersari, non est ianuam Deo praecludere: sed, per custodiam sui, & humilitatem & castum timorem, Spiritum sanctum allicere, qui amat quiescere super humiles ac timoratos, quae cuncta diligenter ac serio tradita fuere à nostri ordinis viro, Franc. Aria. b prius nos docuit D. Augustinus conatum hoc demonem sibi persuadere, uti signum aliquod à Deo peteret: se vero id detrectasse, gnarum quam multos haec curiositas perdidisset. Ideo alibi mones his abstinere, & quod intra nos est, Dei regnum, in iis qua videntur, non quaramus, post Augustinum idem monemur à Gerson: cuius in similibus magna sane auctoritas est, his verbis; Enarrantur exempla sanctorum Patrum, qui curiositatem huiusmodi visionum, vel miraculorum tanquam perniciosissimam fallacissimamque refugerunt. A qua se Augustinus liberatum, in suis confessionibus, gloriatur in Domino. Quam propterea D. Bonaventura abhorrendam nimis esse determinat, totoque conatu repellendam, nunc orationibus, nunc increpationibus seu flagellationibus propriae mentis & corporis: exemplo illius, qui veneratione caret superbia, quae suum, & obtinuit à Domino, ut per tres menses Daemoniaci vexaretur obsessione. Alter sanctorum Patrum, dum sibi demon transfuratur in Christum, dicit, ego sum Christus repersonaliter visitans, quia dignus es, confestim clausit oculos utraq; manu vociferans, Nolo hic Christum videre, satis est ipsum in gloria si videro: statimq;

A disparuit. Alter sub aliis verbis similem seruauit in huiusmodi illusionem humilitatem: Vide, inquit, ad quem missus sis. Ego certe talis non sum, quod dignus sim hic videre Christum. Alterum quia volebat intrare templum, dicens: Sibi satis esse, quod oculis corporeis aspexisset Christum, colligauerunt cathenis, soluere ieiunium, carnibus vesci, vinumque bibere compulerunt. Sicq; timore compresso, sanatus est. Pro cautela postea subdit idem, ut non modo suspensum teneatur iudicium, sed reuenter quoque cum Apostolorum Principe, dicatur; Exi à me Domine, quia peccator sum, quia vilis sum, quia visionibus tuis indignus sum, quas hic neque quero, neque accepto, sed repello. Sic in alio, non in hoc seculo visio tua tota merces mea Domine Deus & sufficit. Quid à me de visionibus tuis in hac vita? quid de Superiorum meorum monitionibus: mitte potius alium, quem missurus es: & me meus spiritus humili tegat obscuroq; loco.]

D. Bonaventura, quem citat locus est, lib. de profectu religios. cap. decimono, ubi etiam addit desiderio reuelationum multos lapsos in grauissimos errores. Prudenter itaque B. Virgo Coleta ipsi etiam Deo multa ei secreta reuelare volenti, respondit: Domine Deus, sufficit mihi te solum cognoscere, & peccata mea, eorumque abs te veniam obtinere.] sic Stephanus Iuliacus eius vita c. 5. haec sane optime dicantur in propriis visionibus: in alienis approbandis, credendisque: ipsis confessariis alijsq; iudicibus hanc Gerson praescribit regulam: Caus ergo (inquit) quisquis eris auditor, aut consultor, ut non applaudas tali personae, & non laudes eam, non mireris, quasi sanctam, dignamque reuelationibus atque miraculis. Obfiste potius, increpa dure, sperna eam, cuius sic exal-

tarum est cor, elati sunt oculi, vt ambulet in magnis & mirabilibus super se: vt digna sibi videatur, qua non humano more operetur salutem suam, per doctrinam scilicet Scripturarum & sanctorum, cum dictamine rationis naturalis, nisi consilium habere presumat, & putet, ne dum ab Angelis sed à Deo, ne dum semel in necessitatibus, sed pene iugiter, velut in quotidianis colloquutionibus, talem admone, non sublime sapere, sed sapere ad sobrietatem: quoniam verissime ait, qui dixit, superbia meretur ludi. Et eo dignius, quo instar Pharisai latentem harentemque osibus superbiam, sicut nec Phrisicus febrilem calorem, superbus attendit. Quid enim facilius quam se vilissimum peccatorem dicere, sed veraciter, simpliciterque ita sentire ex intimis, hoc diuini muneris est, non humani solius exercitij. Hoc vltimum addidit, quia solent personæ, quibus per reuelationes dæmon illudit, fateri quidem se peccatores & indignos esse; sed, vel aperte increpationes huiusmodi agre ferre, & sic detegitur interna superbia, & cognoscitur illusio: vel saltem ex duobus vnum prætexūt. nam vel dicūt se idcirco alieno iudicio nō credere, quia de suo certi sint per reuelationem intimam & secretam: vel sane non audere se visionem reiicere, quia si fortassis visio à Deo esset, hoc foret spiritui sancto resistere, & semen gratiæ eius in crepundiis suis extinguere. Vtrique dicto idem ille Cæcellarius Parisiensis optime occurrit. Primo quidem: Deum nunquam esse Deum diuisionis, ideo si ab ipso sit illa certitudo, nunquam per alterius iudicium contrarium eum impugnetur: sed potius illi, quæ vel vt superiori, vel vt consiliarium saltem, humiliter consuluerint, idem inspiratu-

rum, atq; in mentem missurum. Nec enim patitur Deus sperantes in se, & timentes, & quod in se est facientes, in tãti momenti negotio, falli. Debet autem ei, qui vidit reuelationem, hæc ipsa certitudo, quam prætexit, de superbia & pertinacia esse suspecta: & tutior pars eligenda est. Nam sibi credendo & innitendo, potest peccare; superiori credendo, peccare nō potest: sed certo certius per animi submissionem & obedientiam mereri. Quod ad alteram ait: sed profecto spiritus S. qui se dat humilibus, nequaquam ex humiliatione, quam prædiximus, se subtrahet, intrabit potius, exaltabit, & in beneplacito suo deducet victor super excelsa anima hæc, in oculis suis vilem, & absq; vlla ruga fictionis, humilem & simplicem.] Hactenus ille. Sane hæc humilitas Deo tam grata est, quam quod gratissimum: Dæmoni tam odiosa, vt eam nō ferat, sed vt plurimum statim diffugiat. Non audes forte respuere? cogita decipite posse, & interea comperendina? & consule prudentiores te. D. Cyprianus, & alij sancti reuelationes magni fecerunt: sed eas tantum, quas à Deo esse sciebant. Olim quoque visiones diuinæ frequentiores fuere, quia magis necessaria: hodie quo minus necessaria, hoc infrequentiores sunt, & suspectiores habendæ, vt non immerito debeant, & à magistratu Ecclesiastico discuti, & à priuatis vitari: qui prætextu vel fictarum, (quod hypocritis proprium) vel habitarum (quod illusorium esse consuevit) reuelationum, de aliis (maxime illorum à Deo non commissis curæ) personis: in earum, (vt plurimum muliercularum,) familiaritatem & sollicitudinem sese ingerunt: vt & auorum memoria Be-

gardi & Lollardi, in Belgio; & nostra, Illuminati faciebant in Hispania, & hodie etiam alij quidam factitant, suo periculo, aliena fraude.

SECTIO II.

De persona eius, cui facta reuelatio.

QVo ad personam Prophetæ, seu vidētis viſiones, multa ſunt conſideranda. Primo *fides*, illius, an ſit ſincere Catholica; quare non eſt credendum reuelationibus Dæmonicolarum, (qualis illa Childerico Regi Franciæ facta, procurante & explicante Baſina, quæ viuentē adhuc marito ei nupſerat, & ſaga erat; qua ingenium poſteritatis eius declaratum Franciſci Hiſtorici putant, (lege *Gaguinum lib. 1.*) vel hæreticorum, Nam initio Eccleſiæ Cherinthus falſas reuelationes finxit, & eas Apoſtolorū nominib. inſigniuit, vt Caius & Dionyſius Alexandrinus tradidere: a tales prophetiæ ſectatorum Marci Magi: b tales prophetiſarū & ipſiuſmet Montani, vt Patres antiqui illius temporis prodiderunt, Claudius Apollinaris, Miltiades, Apollonius, & Serapion, quorum verba refert Eusebius: c tales Atehonticorum Martiades & Martianus, qui librum conſinxere, quem vocabant, *Reuelationes Prophetarum*: d Manetis quoq; tales reuelationes, de quibus contra Fauſtum agens D. Auguſtinus: talis Iuliani Apoſtata, quam narrat epiſ. ad Oribasium, de arbuſcula: tales, quib. Donatiſtæ Generoſum conati decipere: e & quibus utebatur Vincentius Donatiſta: tales, quib. illuſi Meſſaliani gloriabatur: f tales fue- re noſtris temporibus Munzeri, & A-

A nabaptiſtarum, tales Campani, tales Iuſti Vellii, & Franc. de la Cruz reuelationes. Tales hoc año 1601. hic Grætij, qui ſuſpendio ſceleris pœnas luere duo maritus & vxor; qui penes ſe ſolos Eccleſiam remanſiſſe incolumem pertinaciſſime iactabant: ideo communes liberos pater baptizabat, mater patrini more ſpodebat. hi mundū hoc anno periturum prædicebant: ſed morte mundi interitum præuenere. Plurimos huiuſmodi dedit olim Britannia. Illic enim natus in Cambria quidam Merlinus Magus ſceleſtiſſimus: verum enim, fruſtra renitenti- bus Pontico Virumpio, & Lelando, eſt hoc de illo teſtimonium Guilhelmi Neuburgij, & Polydori, & alias mendaciſſimi, Buccanani. Sane Magum fuiſſe, geſta eius à Galfrido Monumethenſe tradita conuincunt. Caue hūc qui vteri Pendragonis æuo vixit, cōfundas cum alio Merlino Scoto, Helii Theleſini (qui & ipſe vates) diſcipulo: qui Aſtronomiæ & Phyſicæ, vt magiſter, valde peritus, multa fertur prædiſſe: & videtur aliis Prophetis Britanniæ, Kentigerno, Sanſoni, & Gildæ, annumerandus. Hanc Merli- norum diſtinctionem, notarunt Angli- carum rerum Scriptores, Treuiza, Ranulphus, & Giraldus Cambrenſis. Falſa fidei Pſeudopropheteꝝ fue- re ibidem, Ioannes Ballus anno 1390. teſte VVadeno, in *ſiſticulo Zizantiarum*: & Pagani ante Chriſtum natum, *Eubages*, vocati: ex quorum ſecta, quidā Aquila, & alius Perdix, teſte Chriſtophoro Mylæo. Nec diſſimilis vanitatis ſunt prophetiæ eorum, qui ea in medium proferunt, quæ decreta Generalium Conciliorum, vel Sedis Apoſtolicæ conuellunt; vt ridicula prophetiæ illæ Marioni Aduoca-

Parilien-

a Euseb. li. 3.
ca. 17.
b Iren. li. 1.
ca. 9.

c Iren. li. 3.
ca. 17.
d Epiphanius
heret. 40.

e D. Augu-
stini, 165. ca.
lib. 3. de ani-
ma. ca. 11.
f Theod. li.
4. her. sub.

Pacientis de Societate Iesu, refutata valde à Renato des Fons. in libro contra le playdojer de Marion. ca. 5. & 6. nam Marionus iste, vt Arnaldo genero suo complaceret, & cum eo atq; Pasquero, ac Doleto, quadrigam Calumniatorum & Sycophantarum nostri temporis imprudentissimorum, sufficeret, etiam prophetias falsas coram Senatu Amplissimo, proferre in medium non dubitauit. Nimirum vidit sola Lutetia, dedit vna curia; quos vix, tam distitis prouinciis, tot saecula: Pattacionem, Medium, Ecebolium, Lamponianum. Nimirum tanti est his Herostatis, inter Cathenas, & Quadruplatores, & Azoneuses: inter *συνηγες, & θυμωδεις, φολεγυλημωδεις*, cenferi, & digito ostentariet.

2. Nam sint personis arreptitiae: nam harum reuelationib⁹ vel prophetiis nihil credendum, delusos à quadam multos, scribit Firmianus, ad B. Cyprian. hoc argumento Miltiades probat prophetias Montani falsas: quia sponte incipiebat vaticinari: sed inuitus, furoreque, & amentia correptus, pergebat. h Tales fuere prophetiae monialium. Quercetensium anno 1491. de quibus ita scribit Christianus Masæus: i Eodem (inquit) anno, circa festum Cathedra (terribile dictu) caeperunt demones habitare & possidere monasterium dominarum Quercetensium: quas annis quatuor, & mensibus toridem miserabiliter vexauerunt. Vidisses eas crebro, velut canes per agros discurrere, instar auium, volare per aera sicut feles, in arbore reperire, pendere de ramis: variarum animantium effingere voces, secreta prodere, de futuris euentibus prophetare. Denique quoties Domin. Henricus Cameracensis Episcopus, aut Dominus Aegidius Nettelez, Decanus e-

A iusdem Ecclesie, viri virtutum, ad exorcismum earum accederet: En inquam, cornutus ille nunc in via est, vt nobis comminatur, venit. Post multa remedia, yndecanq; collata, earum nomina delata Romam, ab Alexandro V I. lecta fuerunt in caena Domini sub diuino sacrificio, sed nihil profuit. Ioanna Portiere, qua malorum dicitur dedisse principium, a nono etatis anno, ludere cum Diabolo coepit; qui accusabat eam in monasterio CCCC. XXXIV. vicibus indigne communicasse: sed ille quia mendax est, non stamus verbis illius. Ipsa Cameracum adducta, quadragenaria maior, in carcere periit, circa festum Martini. Cetera post annos 4. mense Iunio liberata sunt.] Eandem Historiam narrat, etsi paulo aliter Ioã. Molinetus Valencenensis, in Chronico Belgie nouidum edito, è quo qua lib. 6. referam, ea mihi optima fide ex M. S. Codice describi curauit Clariss. I. C. & Senator spectatae iustitiae, Petrus Oranus Leodicensis. Tales omnino diuinationes Indorum: qui sumpto cohobae semine externantur, & mox cessante furore vaticinantur. de quibus Pet. Chicza, part. 2. histor. Paruar. ca. 27. tales Libussa Bohemae apud Dubrauium, lib. 2. Boiem. histor.

D 3. Num fidei sinceritatem, vita ac morum integritas, virtutesque commendent, an vero vitia & imperfectiones notabiles eam debonestent. Ideo non credendum superbis, ambitiosis, impatientibus, carnalibus, ebriosis, iram fouentibus, odia exercetibus, dissidia ferentibus, vel alios diffamantibus, vel pecunias hinc corradentibus: nec etiam hypocritis, qui singularia quaedam affectata deuotionis & penitentiae signa, per superiores Ecclesiasticos non approbata, ostentant. Confirmantur

g exstat inter Cypria. epif. nu 75.
h Euseb. d. cap. 16.
i Chronic. lib. 20.

haec

hæc, vnius ex primis patribus, Appol-
lonii sententia, qui prophetias Mon-
tasticarum fallitatis hinc arguebat:
tum quod Maximilla & Quintilla ma-
ritos suos deseruerant: tum quod e-
rant pecuniæ cupidæ, & nusexercen-
tes, tesseri & tabulis ludetes, & mer-
cedem prophetiarum accipientes: tū
quod lasciuæ: deditæ pigmentis, cul-
tui corporis, & sumptuoso luxui vesti-
mentorum. & Gerson etiam sic scribit: **B**
*Habet præterea quilibet passio profundam
suam lesionem, suam ætatem, suam (vt O-
rigenes loquitur) demonium, patet in phi-
locaptis, zelotypis, & iracundis, in inuidis
& auaris. Vnde Poeta,*

Qui amant, ipsi sibi somnia fingunt.]

Nimirum hi sunt manes, quos quem-
que pati Poeta cecinit: hæc que cuique
Deus sit dira cupido. Solent animi cuius-
que vitia variis signis deprehendi: ex
familiaribus & amicis quib. sunt no-
tiores: ex actionibus, & opinionibus
eorum: vt si à Deo sese de quibusque
actionibus præsumant erudiri: si con-
silia & iudicia spernant aliorum: si for-
tis Curios simulant, & intus viuunt
Bacchanalia: si mulierculas peccatis
onustas circumducant: si se in officia
concionandi, confessiones excipien-
di & alia huiusmodi ingerant (vt fa-
ciebat Petrus ille Sartor Antuerpien-
sis pseudoheremita) sine legitima vo-
catione ac missione: si in aliis suis a-
ctionibus, moribus, exercitiis vani
sint, præcipientes, imprudentes indi-
creti, maxime in oratione mentali,
v.g. si adhuc imperfecti, & vix pur-
gati cum sint, præcipient se per v-
nitivam, & statim ac orare incipiunt,
sine præparatione idonea, præsumunt
se habere tantum patris, cuiusque sua
es vultu conantes, inuisum diuinum.

A expectent. Nam si quod aliud, hoc sa-
ne est illud in quod temeritatis saxum
impingentes, plerique spirituales, per
illusiones periculosas, & hæreses fœ-
ditissimas, Begardorum, Beginarum,
Dulcinistarum, Lollardorum, Illumi-
natorum, &c. naufragium fecerunt.
Duo sunt huiusmodi illuorum sco-
puli, vnus est opinionum iuxta falsarum
atque erronearum crudelitas, &
superba contumacia: & interdum
fœditissima quædam, & execranda,
gradatim irrepenia peccata, etiam
cum Angelis illis deceptoribus: alter
valetudinis debilitatio, & cerebri læ-
sio, non in mulierculis tantum, sed e-
tiam in viris, alias nec leuibus, nec in-
sipientibus, sed dulci hoc, & venena-
to ociosa contemplationis (ab omni
voluntatis cooperatione, vel intelle-
ctus adminiculo, quare & merito, re-
motæ & infructuosæ ipsorum corpo-
reorum sensuum titillatorii influxus,
poculo ebriis. Quo in genere logum
foret plane recentia: eorum, qui ab
indiscretis & indoctis magistris, in
hanc foueam præcipitati fuerunt, no-
ta nobis exempla, recensere: neque
id expedit, superstitibus etiam num-
tam cæcis, quam cæcorum ductori-
bus. Cæteros vtinam vel sero faciant,
istorum cautos pericula. Eodem per-
tinent, qui contumelias, examen, iu-
diciaque aliorum, modum procedē-
di ipsorum aut dicta minus proban-
tium, vel illis non credeantur: agre
& impatienter ferunt: qui demum
contenti non forent, huiusmodi care-
re reuelationibus, & illas potius aliis
concedi: sed in his nimium sibi com-
placent, & non huius cæco amore
tanguntur. Solet enim demon, cui-
que per id quod vitiose amat illudere.
Prudenter D. Leo: *Nouit d. abolu.*

*Cui ingerat illecebras gula, cui adbibeat in-
civimenta luxuria, cui infundat virus in-
uidia, cui exhibeat escam cupiditatis: nouit
quem fallat gaudio, quem errore contur-
bet, quem errorem seducat, & causas qua-
rit nocendi, ubi quemque studiosus uiderit
occupari. Idem confirmat, in uita Moy-
sis, Gregorius Nissenus. Præ cæteris
apti sunt deludi: qui natura sunt tena-
ces sententiæ suæ, seque solos putant
sapere, reliquos despuunt ut fungos:
talis ille, qui se in puteum præcipi-
tauit, apud Cassianum: talis postea
Franc. Ioannes de Rupeccilla, ante
trecentes annos, talis nostro tempo-
re Franciscus de Cruce in Peruuia, de
quo postea.*

E 3. *Consideranda corporis constitutio.*
Nam si ualorudo parum firma, si præ-
ferat redundantiam bilis atræ, si ha-
bitus corporis inedia, vel insomnia
plus æquo deformatus, si sit cerebro
læso, vel nimis apprehensiuus, aut ima-
ginationis turbidæ & æquo uehemẽ-
tioris: quia tales, ut dici solet, etiam
vigilantes putant se uidere, audire, gu-
stare, quæ nec gustu, nec auditu, nec
oculis percipiunt. talibus dæmon fa-
cile imponit, quia falsarum rerum i-
maginibus obuersantibus tenaciter
adhærent, & assentiuntur. Hoc solet
epilepticus contingere, ut uim morbi-
fera agitati uacinentur. Quare an-
nis superioribus non satis cauti fuere:
qui sic affecti uisus ariolationes tan-
ti faciebant. Admiratione dignam
epilepticæ sceminae historiam narra-
bo ex Gersone, lib. 5, sect. 16, in fine.

E 5. *Addit Gerson, referre, qualis sit &
sua persona, qualiter erudita, quibus af-
sueta, cum quibus conuersata, quibus dele-
ctata: pauper sit: an diues: in diuitibus ri-
mendam superbiam & ambitionem, in
pauperibus uera fictionem.] Sed hæc ob-*

A seruatio est petita à valde remotis &
incertis. Melior est sequens.

6. *Nec ætatis, nec sexus differentia ne-
gligenda est.* Nam si casca sit & caduca
ætas, delirij periculum est, si puerilis,
leuitatis & morbi imaginosi, quia hu-
midiore, quæ par est, sunt pue: i cere-
bro, & pleni uaporis, qui paruo nego-
tio commouentur. Quare & per eos,
ut aptiores suis conatibus, dæmones
olim amabant oracula fundere: sed
& hodie fictitant, in crystalloman-
tia, & in hydromantia. De scemineo
sexu, constant hunc esse suspectiorem:
sed de eo separatim agetur, sequenti
sectione.

C 7. *Considerare oportet, utrum sit
in spiritali exercitatione persona vetera-
na, an uero nouitia tantum: an alias eam
diabolus sic decipere conatus fuerit,
aut deceperit: an quæ illi alias reuela-
ta, uera fuerint: item quæ uera, quæ
falsa fuerint.* Sityro, ualde uerenda
fraus, qui: (ut inquit Gerson) nouicus
sexuor cito fallitur, si caruerit regente, præ-
sertim in adolescentibus & sceminis, qua-
rum est ardor nimis auidus, uariis, effre-
nus, ideoque suspectus.] Hoc indicio
Francisc. Picus h primo detexit falsi-
tatem cuiusdam reuelationis uisio-
nisque, post & alia indicia accesserunt,
ut quod uana quædam bonis
mixta, Diabolus in forma Christi Do-
mini, cepit suadere.

SECTIO III.

*De reuelationibus mulierum non
sanctarum.*

E **S**exus ratio est habenda, ut dixi, quia,
si cætera sint paria, plus fidei uiro-
rum reuelationes merentur. Quia
sexus iste imbecillior, naturales uel

dæmo-

Notat hoc
Ioan. Ni-
der. in 1.
præcept. c.
11. quæst.
de uisitat.

h lib. 5. de
pian. ca. 1.

dæmoniâs suggestiones, plurimum habet pro diuinis: multa quoque sibi somnia fingit, quæ vera credit, iuxta illud paræmicum, *Anus qua vult somniat*: abundat passionibus admodum acerbis & vehemētibus, quare quod à passione natum, id à veritate profectum putat. sunt etiam fœminæ naturæ humidioris & viscosioris: humidū vero facile commouetur, & varias figuras recipit, ægrius autem ac ferius à motu cessat. Ideo mulieres citius imaginantur, sed viri minus pertinaciter imaginationes fouent: cumque illæ minus ratione polleant, minus etiam prudentiæ habeant, procliuius est dæmoni eas similitudine falsa & apparente, decipere. Ideo inuenias in sacris litteris paucas Dei prophetides Marias duas, Annales duas, Deborah, Oldam, & vnā atque alteram alias, prophetas vero plurimos. Contra apud infideles Idolorum prophetas paucissimos, mulieres innumeras, vt prudenter notat Horozus libr. 1. de vera & falsa Prophetia cap. 23. In earum moribus præcipue consideranda. præter lasciuiam, luxum, auaritiā: (quæ ex Apollonio notauit) vt quæ vagæ sint, garrulæ, criminatrices, laudis cupidæ, aut crebrosæ: quæque se in docendi, prædicandive in Ecclesiis aut Sacramentorum administratione (absque legitima majorum licentia) contra doctrinam Apostoli ingerant. Nam quæ sunt huiusmodi, nõ se ipsas dumtaxat fallunt, sed & viros eruditos tandem, si nimis illis creduli, in præceptis trahere consueuerunt. Testis est, sui temporis doctissimus Tertulianus, qui dum visionibus muliercularum (vt ille de animæ quantitate ac colore) confidit, immemor eorum quæ doctissime & verissime contra

A has ipsas scripserat, in absurdissimos errores delapsus fuit. Sed ætas nostra præbuit in Peruuia illustri adhuc exemplum, quod P. Iosephi à Costa verbis adscribam b.

b de nouis
simis tempo
rib. lib. 2. c.
21.

Fuit in hoc Perueni regno vir magni pro illo tempore estimatus, doctus Theologus, ac Theologia professor, idemque Catholicus ac pius diu habitus, ac pene tunc huius orbis miraculum. Is familiaritate muliercula cuiuspiam, qua se edoceri ab angelo magna quadam mysteria iactabat, quæque extra se interdum rapiebatur, aut rapisimulabat, velut altera olim Philomene aut Maximilla Montani, ita deuinctus est, vt illam de summis Theologia questionibus saepe consuleret: in omnibus pro oraculo haberet, magnus reuelationibus plenam & Deo valde charā prædicaret, satis alioqui sordidā, & perexiguo sensu præditam, nisi ad instruenda mendacia. Igitur, siue à Diabolo corripere- tur (quod facilius est credere) cum eiusmodi ecstasim pateretur siue callide ea fabula simularer (quod nonnulli viri prudentes existimarunt) ille Theologus: quod à muliercula magna & mira de se audiret, ac multo grandiora futura conciperet, libenter ei se discipulum addixit, cuius patrem spiritualem agebat. Quid multa? eo abductus est homo, vt miracula facere tentaret, & fieri sibi persuaderet: cum miraculi vestigium, ne tenue quidem exstaret. Ob hæc, & quod propositiones aliquot ab illa prophetissa accepisset, à sensu Catholica Ecclesiæ alienas, à sanctissime inquisitionis iudicibus, toto hoc regno stupente, comprehensus est. Ibi per quinquennium fere auditus, toleratus, examinatus, ac tandem paterfactus est homo omnium superbissimus, ac insanissimus.

Cum enim Angelum sibi diuinitus datum, à quo omnia quæ velle disceret, ac

a de anima
c. 5.

deinde summa Dei ipsius familiaritate & immediato colloquio sepotitum, pertinacissime differeret, in eas nugas delatus est, quas, nisi ab homine prorsus mentis emota dici, nullo modo sibi quisquam persuadeat. Erat vero ille tam integro sensu, quod ad cerebrum attinet, ut mihi integrior non sit. Itaque & serio affirmabat, se & Regem futurum & Pontificem summum sede Apostolica ad haec regna translata, concessam quoque sibi sanctitatem super omnes Angelos, & choros caelestes, atque Apostolos omnes, quin etiam oblatam sibi à Deo vnionem hypostaticam, sed ab ipso non esse admissam. Datum quoque se redemptorem orbis, quoad efficaciam, ut ipse loquebatur, quod Christus solum quoad sufficientiam fuisset. Omnem statum Ecclesiasticum abrogandum: leges vero alias se editurum faciles & apertas, secundum quas celibatus clericorum tolleretur, multitudo vxorum concederetur, confessioni, necessitas excluderetur. Hac atque alia tanta contentione affirmabat, ut nos teneret attonitos, quod homo talia sentiens non insaniret. Denique diu euolutis gestis illius, & plusquam centum & decem propositionibus haeticis, aut à sana doctrina Ecclesia alienis condemnatis, iussi sumus, ut haberet de more sacrum illud tribunal cum homine disputare, si forte ad mentem & fidem hominem reuocare possemus. Conuenimus autem cum ipsis Iudicibus & Episcopo Quirensi, tres alij. Eo introductus homo ea libertate & facundia perditissimam suam causam defendit, ut ego in hodiernum diem etiam stupeam, eo adigi posse mentis humana superbiam. Professus est doctrinam suam non posse monstrari, nisi diuina scriptura, & miraculis: quod esset superior omni humanaratione. Scriptura autem testimonijs

A longe se apertius atque efficacius probasse: quam probauerit Paulus Iesum Christum fuisse verum Mesiam. Miracula autem se perpetrasse plurima, eaque tanta, ut Christi resurrectio non fuerit maius. Nam & se verissime esse mortuum, & resurrexisset, atque id euentissime (aiebat ille) esse ostensum. Scripturas vero proferebat memoriter (cum nullum librum haberet, atque ipso etiam Breuiario spoliatus esset) ex Prophetis, ex Apocalypsi, ex Psalmis, ex alijs locis, tot & tam longas: ut vix memoria esset admirationi. Eas vero ita ad sua commenta adaptabat, ita allegorizabat: ut quiuisset vel rideret, vel fleret. Postremo si miraculis rem agere nobis placeret, se libenter ea statim exhibiturum. Hac ita dicebat homo, ut vel nos insanos putare videretur, vel ipse insanire. Nam & per reuelationem sibi innotuisse iactabat, Serenissimum Ioannem Austria bello nauali à Turca esse superatum & regnum Hispania à Philippo inuictissimo iam pene amissum: & concilium Roma habitum, ut de Gregorio deponendo, & alio subrogando ageretur. Quae ideo nobis significaret, ut quoniam erant nobis certis nuncijs nota, sciremus ei, non nisi diuinitus innotuisse. Et cum essent omnia adeo falsa, ut amplius esse non possent, ab illo tamen asseredantur, ut notissima nobis. Denique cum nihil profecissemus per duos dies differendo, & ad publicum spectaculum esset cum ceteris, ut in Hispania fieri solet, delatus, intuebatur semper in caelum, ignem in inquisitores, & omnes grassarum celsitas expectans, ut illi erat pollicitus Diabolus, atqui ignis quidem nos nullus ex alto corripuit, illum vere, & Regem & Pontificem, & Redemptorem, & legulatorem: ex imo flamma rapuit atque redegit in cineres.] Haecenus P. Iosephus

En fructus incautæ conuersationis cum mulierculis, prætextu confessionum, & nimia facilitatis in credēdis, primo quæ ad laudem propriam, mox etiam quæ ad ceteros & publicum Ecclesiæ statum, deniq; ad fidei mysteria motumq; doctrinam ex superbia occulta sui; amore nata credulitas, ex hac hæresis, & vanissima quædam diuinitatis affectatio, cum incredibili mentis cæcitate. Sic gitur vilissima famella virum eruditione & sapientia clarum decepit. Sic & Magdalena de la Cruz Cordubæ multis imposituit, & in Belgio non multi elapsi sunt anni, cum, in vna vrbiū Hannoniæ; religiosa quædam credita energumena, & adducta ad superiorē eiusdem ordinis: vt exorcisaretur, dum res in longum abit, & illa vocibus diuersis successiue loqui incipit: quarū vna tenuior se Deum Christumque Dñm nostrum fingebat, alia dæmonē crassior imitabatur: hac multa palam impia effutiebat: illa, quædam ad pietatem (vt videbantur) pertinentia. ita creditum, à quibus minime decuit, in illa modo Iesum, modo diabolum loqui. sic periculi plena & fallaciæ res eo progressa, vt muliercula solemnī ritu, quati per eam Christo loquente, hostiam incruentam, prolatis verbis canonis cōsecrare auderet. & (proh doctor pij, sed vel indocti, vel incauti, cōsecratas (exsecratas potius dicere deberem) ab hac Sacerdotissa, sed nō secundum ordinem Melchisedech) azimas panis eulogias acciperent, & tanquam verum Domini corpus allatis & prælatis cereis, in altari collocarent, & venerentur. Duo tamē hic erant imposturæ indicia: tum quod erat energumena, tum q̄ auderet Sacerdotale & virile officium vsurpare.

c de qua P.
Ribadeney.
ral. 5. Par.
nostrū signa
m. c. 10. &
Horozens
d. l. 1. c. 24.

A Sed Domine libera nos à similibus: homines sum⁹, decipi possumus. Propter huiusmodi similiaque pericula Gerson addit: *Hoc præcipue considerandum, qualiter cum suis confessoribus & instructoribus tales muliercula conuersentur. Si colloctionibus intendunt continuis, sub obtentu nunc crebra confessionis, nunc longæ narrationis visionum suarum, nunc alterius cuiuslibet confabulationis: expertis (inquit) credite, nominatim Augustino & Domino Bonauentura, vix est altera pestis vel efficacior ad nocendum, vel insaniabilior.* quæ monitio aureis digna litteris est. quot enim hic lapsus stellarum de cælo: quot qui spiritu cœperant, carne consumantur? P. Leloyherus addit a regulam aliam, plus tribuendum reuelationib. virginum, quam viduarum; & viduarum, quam coniugarum. fateor hoc verum, ceteris paribus: quia virgo purior, & Deus puritatis amans, ideo & plures legimus virginum reuelationes? & virgo cogitat, quomodo placeat Deo, coniugata cor distractius adhuc quā cor viduæ; si paris non sint sanctimonia: plus credendum coniugatae sanctæ, quam viduæ lasciuienti: plus viduis, quæ verè viduæ sunt; quam virginibus anxie coniugium optantibus, vagis aut parum recollectis.

B

C

D

E

a libr. 4. de
spe. c. pen.

SECTIO IV.

De prophetijs seu reuelationibus virginum, seu mulierum, qua canonizata & nota sanctitatis.

F Vere multæ huiusmodi, quarum extant reuelationes, vt S. Angliæ filiæ Regis Bohemiæ, virginis ordinis Carmelitarum, quæ scripsit librum reuelationum ante annos 400. P. Brigittæ Sueticæ Virginis, cuius ex-

b Simlerus
Leloyher.
& alii.

H.

stant libri multi reuelationum quas
qui tribuunt B. Brigidae Scotae Virgi-
ni b, falluntur: nisi & ista forte reuelat-
iones ediderit, quod non arbitror.
haec virgo vixit anno 518. at B. illa vi-
dua post annum 1370. excessit e viuis.
Hac etiam longe antiquior, Pepini
ducis Brabantiae filia, S. Gertrudis an.
664. reuelationes quoque suas colle-
git: claruit S. Hildegardis in Germa-
nia anno 180. cuius & aliae supersunt.
Et eodem tempore S. Elizabethae Sco-
naugiensis, cuius reuelationes libris
duobus complexus Rogerus Cister-
ciensis Angelus, vir doctus & pius:
quem ut nullum sanctorum virulen-
tiae maledicentiaeque foetidi oris sui
Balaeus immunem esse noluit in *Cat-
alogo Scriptorum Britan.* quo libro ni-
hil unquam legi scurrilius, mendaci-
aut magis blasphemum. Miror non-
dum ab aliquo Anglo Catholico lar-
uam morioni & scelerosissimo Apo-
statae detractam. Hac recentior, tem-
pore Gregor. i. XI. circa annum 1360.
quo tempore S. Birgitta vivebat, fuit S.
Catharina Senensis, & ipsa reuelatio-
nibus illustris. de harum itaque reue-
lationibus, maxime de B. Birgittae, quae
plurimas scripsit & habuit, nonnulli
ambigunt, quo illas in precio habere
oporteat.

c Coment.
in Genes.
d Decad. 1.
Peregrina.
question.
2.3.

Henricus de Hassia c, & Sybillanus
d, ambo Catholici, ambo religiosi, sed
(ut verum dicam) non nihil audaces,
volunt D. Birgittae & similium reue-
lationes, non debere haberi pro indu-
bitanter veris, nec acceptari tanquam
a Spiritu sancto editas. Qui si hoc in-
telligerent de certitudine fidei Ca-
tholicae, eiusque veritate, item de editis
a Spiritu sancto dictate, ut credendum
SS. editam sane verum dicerent, sed
puto neminem paulo prudentiorem

A tale quid unquam, opinatum. Argu-
menta quoque illorum, cum longe
tendant ulterius, indicant eos longe
aliud voluisse, scilicet loqui de certitudi-
ne humana seu morali & de dictami-
ne Spiritus sancti, in diuinis reuelat-
ionibus ordinario. quod sane, nimis mul-
tum de auctoritate & opinionione San-
ctarum Christi sponsarum, est decer-
pere. Sic illi argumentantur. Primo,
quia quae praedixerunt, possent aliunde
praedici, ut ex industria solo lumi-
ne fidei, & doctrinae confortata. 2. quia
potuerunt ex illusione demonum na-
sci, Deo hoc merito permittente, eo
quod etiam sine culpa praesumerebatur face-
re, quae mulieribus illicita, ut concionari,
& docere. 3. quia potuerunt praeveneri
ex phantasia nimis debilitata, & ex
errore quodam mentis. 4. quoniam
in illarum dictis quaedam occurrunt
minus, secundum communem Theo-
logorum sententiam, consonanea ra-
tioni & veritati. 5. quia prophetica il-
larum doctrina superuacua, & parum
Ecclesiae videtur necessaria. Haec mo-
menta non me deterrent, non mo-
uent a debita sanctis mulieribus, ear-
umque dictis exhibenda reuerentia.
Non quidem reuelationes illas, tan-
quam fidei Catholicae assertiones,
tueor: sed ut reuerentia dignas, & a
caelesti lumine collustratis mentibus
platas, venerabiles defendo, & qua-
ndiu ab Ecclesia, ut pia approbantur,
non nisi temere rejici posse contendo.
Ad primum argumentum respo-
deo plurima in his contineri, quae
cum tot annis prius praedicta fuerint,
non nisi a Deo potuerunt reuelari. Ad
secundum, quod Episcopi varij, & Summi
Pontifices modum illum Sanctarum ex-
tra ordinarium, in docendo & exhor-
tando permiserint, & ideo nihil illas
indebi-

indebitum vsurpasse. quare nec causa fuit vlla, cur sp̄s̄as suas Christus tam fœde ab animarum adultero diabolo decipi & rideri pateretur. Ad tertium respondeo, nullum delirij vel aberrationis à mēte sana signum vnquam in illis deprehensum fuisse, quare non minus hæc coniectura, quam præcedentes, vanitatis & malitiæ plena cēfenda. Ad 4. negamus in earum reuelationibus quidquam reperiri, q̄ Catholicæ fidei sinceritati palam repugnet, vel cum ea consistere nequeat. Si quid forte communiore Scholasticorum sententiæ repugnat, non ideo confestim damnandum, vt erroneum, cum pie & prudenter intellectum, suis quoque probatis auctoribus & rationibus non absurdus stabiliat. Alioqui Pontifices Romani, vt Eugenius tertius Hildegardis, Bonifacius, vero nonus Birgittæ, reuelationum libros, adhibito maturo Doctorum & Cardinalium Concilio atque examine, non permisissent, ad Ecclesiæ vilitatem, in vulgus edi. Ad quintum dico solere Deum, sæpe quædam permittere, imo & facere, quæ nobis videntur Ecclesiæ non admodum necessaria, vel idcirco, vt maioris suæ munificentia nobis sint signa, & famulos amicosq; suos amplius honoret. Præterea quis consiliarius Dei fuit, aut quis mentis eius abyssum sic penetrauit, vt pronunciet aliquid ab eo factum superuacue.

Ioannes Francisc. Picus aliud argumentum molesti⁹ adfert in medium, quod sane imprimis remouendum. Hæc cum Sanctarum reuelationes contradictorias esse, quare alteram earum necessario falsitatis conuinci. D. quidem Catharinam Senensem, vt sibi reuelatum, prodidisse, Deiparâ cum

A originali peccato conceptam fuisse: contra B. Birgit. huius istam maculæ asperzione liberâ ab initio conceptionis exstitisse. *Resp.* me talem contradictionem non fateri, D. Birgittæ reuelationem agnoscere, & q̄ illa afferuit credere. Quod attinet ad D. Catharinæ Senensis prætesam reuelationem, sunt qui respondeant, eam deceptam & falsam reuelationem pro vera habuisse, *a* Sed hoc in Sanctam parum honeste dicitur. Alij volunt huiusmodi reuelationem post obitum Sanctæ Catharinæ, præpostero & pertinaci quodam zelo cōfictam à defensoribus illius sententiæ: ad infirmandam reuelationum contrariarum fidem. *b* cōfirmat hunc conatum similitudo attentatorū Bernæ apud Heluetios, priusquam ad hæresim ea ciuitas defleceret (nempe an. 1509. vt testatur ea de re editus auctoritate publica Historia libellus, è quo id alij Chronographi tradiderunt. cur; inquit illi; q̄ eodem in genere semel patratum deprehenditur. non & alias factum credatur, *d* concurrentibus

D pro contrariæ partis veritate multis indicijs: Neque hoc ordini toto, sed paucis quibusdam foret falsi crimen impingere. Exstat libellus historiæ olim excusus, quem legi Mōguntia in bibliotheca societatis amplissima. rem compendio complexus fuit Frater Nicolaus Basilius in Additione ad chronicon Naucleri, qui eo vixit tempore fol. 1006. his verbis. Eodem anno (1509) prælie Katend. Iunij apud Bernam in Heluetia quatuor sancti Dominici conuentus ibidem fratres, Prior, Lector, Subprior, & custos capti, per torturam examinati, degradati, ad ignem condemnati, miserabiliter sunt combusti, propter quasdam dolosas, falsas, impias, & diabolicas

a Petr. Leioyherius lib. 4. de spei.

b Sic Amb. Catarinus eiusdem ordinis l. 3. pro immaculat concepit. circa prin. Fr. Suarez in 3. q. 27. di. 3. sec. 5. *c* Additio ad Chron. Euseb. & prima additiones ad Nauclerū. *d* c. semel malus, de reg. iur. e p. 1. Sum. Theolog. tū. 8. c. 2.

machinationes, quas in odium immaculatissimæ Virginis Mariæ conceptionis occasionaliter excogitarunt. Nam quendam simplicem idiotam supersticiosi quibusdam incantaminibus, diaboli arte demerantur, ac plurima tam in sacrosanctæ Eucharistia sacramento, quam sculptis imaginibus tentauerunt, quemadmodum facta eorundem in lucem arte calcographia sunt impressa, ideo presentibus eorundem confessata superfluum duxi. Tandem vero ad instantiam Bernensium, Haimo Lausanensis Episcopus, loci ordinarius, inquisitionem contra eos fecit, quo adstite vna cum Matthæo Valensi Episcopo, Achilles Castell. Episcopus, & Apostolica sedis Legatus, ad hoc à Papa Iulio specialiter missus, ab omni gradu, & privilegio clericali depositos XXI. die mensis Maij, potestati tradidit seculari, atque de hinc vltima die eiusdem mensis igne (vt heretici) sunt incinerati, presentibus ibid. multis hominum millibus. Sic Nicolaus Monachus Hirsaugiensis, hereticos vocans; non quia negarant Beatam Virginem sine originali peccato conceptam, sed quia contendebant pertinaciter contrarium fide tenendum, & quia Magicis præstigijs vsi fuerant, & multa contra fidem Catholicam sinceritatem dixerant, fecerantque, vt in libello illo continetur. Veritatem potest, vt Basilius fultus auctoritate Concilij Basiliensis habuerit articulum de conceptione immaculata pro articulo fidei: sed pro libera, vtriusque partis defensione; iam Sixtus IV. decretum ediderat, & propterea sane si idcirco hereticos censuit, valde à vero aberrasse: veruntamen arbitror, solummodo quo ad penam hæreticis, eos comparasse. Quicquid de opinione Baselij sit, Mihi probabilius videtur; neque hoc ab ordine falso confectum, neq; à D. Ca-

A tharina, vt reuelationem, proditum: non ab ordine, qui cum sit sanctissimus tale crimen in se non admisisset, non à Sancta proditum, vt reuelationem: quia nec F. Raimund. nec vllus confessorum cæterorum, vel familiarium B. Catharinæ, qui diligentissime cunctas D. Catharinæ reuelationes collegerunt, & posteritati collectas emiserunt, vllam huius reuelationis mentionem fecerunt: nec etiam in libris B. Catharinæ illa reuelatio inuenitur. Duo hic obijciuntur, primo dictum Caietani, qui hoc ex D. Antonio affirmanter asserit: 2. locus quidam ex opusculis illius Sanctæ. Ad 1. respondeo S. Antoninum scribere tantum, si quis obijciat hanc reuelationem S. Brigittæ, sciendum alias sanctas miraculis claras contrariam reuelationem habuisse: Sed Antonin^o dictum suum non confirmat vllius auctoris testimonio, vt solet, nec etiam ipsemet, vbi de vita B. Catharinæ egit vllam, inter alias, huius reuelationis facit mentionem, vt nec Confessarij Beatæ illius, licet dictum est. ideo non magnificatio hoc dictum Antonini, quo, ad solutionem argumenti, pro tempore vsus, eo quod Ioan. de Neapoli alia solutio, quam ibi refert, ei merito nimis impudens videbatur. Ad 2. respondeo, optare me locum ex scriptis eius adduci. Nec enim inuenio, nisi forte id colligant, ex illis verbis quæ adnectuntur in fine Orat. XVI. vbi sic legitur: *Tu scis Domine, quia ista est veritas.* quem locum, frustra querenti Ioan. Deckerius iam olim Louanij, & nunc Gratij in Theologiæ professione collegæ meus mihi ostendit: De quo verbo potest esse nõ inuista suspicio, hoc additum ab illis, qui volebant, ea quæ in præcedenti oratione dicta fuerant,

haberi

haberi pro prophetica reuelatione, & dicto contrario simile dictum Beatæ Birgittæ volebant refutare: præcesserant autem nonnulla de concepta Deipara in Originali peccato. Suspicionem facit, quod sine his verbis tota oratio perfecta est: & quod si voluisset Beata Catharina hæc verba addere, non fuisset ei necesse, ponere illud, *subiunxit*, quod immediate his verbis videmus à librario præponi: accedit quod orationum eius alia nulla sic terminatur. Quare vel illa hoc non addidit, vel si addidit, non addidit, vt sibi à Deo reuelatum, sed vt opinionem suam, quam cum plerisque sui ordinis omnino veram & certam, humanis tantum rationibus & persuasionibus inducta, putabat. Potuit autem sancta illa, hac in re, quæ de Theologica quæstione: naturali, non diuino lumine præeunte, diserebat, errare quod humanum est. Sane fallacem esse argumentationem, qua eo loco vitur, nemo prudens Theologus dubitauerit extrema enim sumit, medium conceptionis ipsius tempus transiit: quasi concludas, nec ante hoc tempus, nec post hoc tempus aliquid fuisse, vel futurum, & inde inferas, ergo ne nunc quidem hoc esse tempore. Fuere quidem olim Dd. qui censuerunt,posito, quod Beata Virgo in Adamo peccauit, Christi Domini redemptione indigni, consequi, vt non potuerit ipso momento conceptionis sanctificari: sed qui rem melius examinarunt, illi multis contrarium docuere, ex quorum dictis cum clare colligatur, Deum hoc non absolute tantum & simpliciter facere potuisse, sed etiam, stante illa hypothese: non intelligo quo pacto fuerit à Deo reuelatum,

A Non potuisse Deum animam Beatae Virginis Mariæ infundere, nisi in materiam putridam? Sic enim illic vocatur caro, infecta peccato originali. None hoc dictum repugnat decisioni Sixti IV. Pij V. & Concilij Tridentini? nam si hoc Deus non potuit: ergo factum credere non licet. Si hoc Deus sciebat, quia veritas esset, atque hoc Beata Catharina reuelarat: certe illi reuelauit implicite, contra sentientes in fide errare. Quo igitur pacto permittit Ecclesia, vt pium & probabile credi, sine originali peccato conceptam de facto fuisse? si hoc probabile credit certe nequit Deus reuelasse, hoc à se fieri non potuisse. Absit ergo, vt credamus illa in oratione diuinam reuelationem contineri: Absit vt credamus Beatam Catharinam, humilissimam, sanctissimam, & circumspiciatissimam Dei sponsam, talia præfracte & parum solide dicta, tam graui Dei testimonio confirmare voluisse, aut pro diuino oraculo obtrudere. Nulla igitur reuelationum hic pugna est, vbi vnica inuenitur Beatæ Brigittæ reuelatio, quam non ipsa tantum, idque pluribus locis *a*, vt videas constantiam, sed & alij sancti confirmarunt. Vnus Marfil. Theologus grauis *b*, & neutrius Ordinis, Dominicani neque Franciscani, tres reuelationes diuersorum recensuit, & eas addit fuisse graues & miraculis confirmatas. Quoad ceteras reuelationes aliarum rerum, quæ contraria sibi prima facie videntur, si quis illas eodem modo discutiat, & circumstantias sedulo conferat, non magno negotio deprehendet, eas vel conciliari posse, vel earum alteram non ex reuelatione, sed ex opinione peculiari, putantis id verissimum esse,

Anton. d.
c. 2. Paludan. in d. 3.
q. 1. art. 1.
Caietan.
Opusc. de concept.
c. 3. Suarez, & Valenciana d.
q. 27.

a l. 1. reuelat. c. 9. l. 6.
c. 49. & c. 55.
b in 2. q. 20. & in 3. q. 4.

Si Ha-
lenf. 1. par.
q. 9. memb.
Rich. in
3. d. 3. a. 1.
Caprol.
Ferrar. &
alii.
Bouan. d.
3. p. 1. a. 1.
q. 1.

vel ex vehementi tam imaginatione, A
perfectam.

SECTIO V.

De iudicijs à natura ipsius reuelatio-
nis petitis.

SUPpono, si lumen illud certitudi-
nis, de quo Sectio. I. dictum, cum
reuelatione adiunctum fuerit, tunc
parum referre vigilantine an dormi-
enti visio contigerit: si desit hoc lu-
men, tunc semper plus vigilantis re-
uelationi, quam (vt Varro vocat)
somnia deferendum. Hoc suppo-
sito.

K Considerandum primo, qualis sit
illa reuelatio: vt an sit sapiens visio nem-
pe conformis sapientiæ quæ de cælo
est. talis autem futura (teste Gerfonio)
si habeat illa à D. Iacobo requisita c.
vt si pudica, modesta, suasibilis, bonis con-
sentiens, plena misericordiæ & fructibus
bonis, non iudicans, sine simulatione. Si
cap. 3. v. 17 (vt hoc fufus explicem) instiget ad:
I quid, quod exemplis Christi &
Sanctorum magis assimilet, si homi-
nem intrinsece demissiore reddat,
quam sine reuelatione fuisset, si mi-
tiores, mansuetiores, relectio-
rem, & à sæcularibus & extrarijs cu-
ris abstractiorem, si inuitat ad simpli-
citatem, vnionem, & (vt sic loquar)
intimitatem cordis: si id, ad quod in-
stigmat, pluribus virtutibus ornatum
& præstantioribus, quam eius omif-
sio, vel factum contrarium: si ad quod
inuitat, sit simpliciter & intime bo-
num, non aliqua dumtaxat ex parte:
denique si incipientem ad peccati de-
testationem & præteritæ vitæ confu-
sionem excitat, proficientem per bo-
ni desiderij inflammationem, & fer-

uoris deuotionem, ad meliora caril-
mata promouet, perfectum vero im-
plet diuinæ dulcedinis interna præ-
gustatione. Vnde præclare scriptum
à Ioanne Salisber. lib. 2. cap. 17. Sed cum
hæc à spiritualibus circa homines fiant,
eam solam rerum imaginem fidelis anima
non aspernatur, quæ innocentiam relin-
quit incolumem. Quod si materiam vitij
afferat, libidinem forte accendens, aut auar-
ritiam, aut dominandi ingerens appeti-
tum, aut quidquid huiusmodi est, ad sub-
uersionem animæ, proculdubio aut aut ca-
ro, aut spiritus malignus immittit. Perite
duos falsarum reuelationum fontes
memorat, carnem & demonem, sed
mox minus perite & vere, quæ de
Lamijs dicitur, omnia falsa pronun-
ciat, quod fuit à nobis alibi refuta-
tum, supr. libr. 2. Dæmoniæ reuela-
tiones censenda, quæ prædictis ope-
rantur contraria, ad scurrilia & carna-
lia, vel inuida, & detractoria, & im-
modesta incitant, quæ hominem red-
dunt à Christi & Sanctorum imita-
tione, reddunt gaudentem nouis &
singularibus inuentis suis. Vt enim o-
prime Diuus Bernard. ait d, se transfigu-
rat malignus ille spiritus aliquando in an-
gelum lucis, vt virtutis simulatione plus
noceat: sed & tunc quoque si diligenter ad-
uertimus, nunquam nisi amaritudinis &
discordia semina spargit. suadet enim non-
nullis singularia ieiunia quadam, vnde ca-
teri scandalizentur, non quia diligit iei-
nium, sed quia scandalo delectatur. Item
si suadeat aliqua contra canones, vel
constitutiones, vel regulas, vel alia
præcepta maiorum. hoc iudicio Bea-
tus Simon Monachus Treuirensis
eum deprehendit. narratur historia
ab Euerrino Abbate e: in verticem
montis Sinai iussu superiorum cum mis-
sus fuisset, ibi habitaturus: nocturnis horis
ille spe-

d. serm. de
vult. vult.
Demi.

capitulo
1. i. i. i.

ille spe-

ille specie Angelica demon apparuit, & vt missam celebret hortatur. Ipse nec plane dormiens, nec perfecte vigilans contradixit, non debere sine presbyteri ordine aliquem hoc ministerium implere: contra inimicam instat, se Dei legatum esse, Christum hoc velle, nec decere sanctum locum ministerio tali diutius priuari. Renitentem ergo & contradicentem, adiuncto sibi consortio alterius demonis, de lectulo educunt, ante altare tam vigilantem statuunt, alba induunt, de stola vtriusque altercantur: hostis more presbyteri, Simeon more diaconi contendeat sibi imponi debere. Tandem Dei famulus ad se reuersus, virtute orationis, & signo Crucis inimicum repellit, seque delusum ingemiscit.]

Deprehensa quoque illusio ex attentata similis fere superbiae audacia, & quia modestiae auctor non erat, reuelatio, in ini. io ordinis Præmonstratensis. Rem totam narro verbo scriptis illius Beat. Norberto coxui f. Inter quos (Præmonstratensis religiosus) fallax ille spiritus: quosdam considerans idiotas, & sua illos quondam recognoscens fuisse vascula in quibus sue quies & voluptati indulgere consueuisset: ita illos falsa sua illusionis sapientia repleuit, vt qui prius in libris vix legere nouerant, iam ex libris magna quedam dicerent, & de futuris prophetando maiora & stupenda prædicerent, Danielis denique vnus ex eis prophetiam se scire assererat, & de ea quedam duce mendacio, loquebatur: vbi de quatuor, & septem, & decem cornibus, & regibus Propheta scribendo, inducit, & de Antichristo. In quibus iam simplices quosque attentos reddiderat, & si fieri posset, etiam ipsum DEI hominem & Venerabilem Abbatem Simonem San-

A **E**t Nicolai, in errorem induxisset. Iam enim eo vsque progressa erat eius arrogantia, vt ipsis assidentibus, etiam in capitulo, sermonem facere auderet. Et qui vidit & audiuit, præbet huius rei testimonium. Et hoc signum eius, quia de sermone profert initium. Erat enim hic sermo: Estote fortes in bello, & pugnate cum antiquo serpente. Hæc spiritus ille mendax per organum illud suum proferebat: sed ad veritatem qua sequitur, videlicet, Et accipietis regnum æternum, haud quaquam procedere nequam valebat. Porro cum ab auditoribus veritatis & dulcedinis fallax ille spiritus se ex parte deprehendi cerneret, vt est mille artifex, maiore arte ad alia fallendi genera se conuertit, vt quia manifesta operationi intentos non poterat subuertere, saltem contemplatores quoslibet auerteret à contemplatione. Nam ille idem Clericus, laboris huius minister, subita quadam & grauissima infirmitate corripitur, & qui prius de visibilibus responsa dabat, iam in cælum os suum, ad inuisibilia & ineffabilia promenda, ponere non verebatur. Concurrent fratres, vt consuetum est ad inungendum eum concurrunt ad ea que dicebat audienda: De se quidem magna, sed de pluribus circumstantibus assererat maiora. De se quod eadem vespera aut futurus esset cum angelis in cælo, aut staret sanus cum cæteris fratribus in choro. De alijs vero singulorum considerans habilitatem, quasi prophetando & augurando dicebat: Hunc cum nuper in Ecclesia ad superiora raperet, vidi ad æternitatem vocatum: istum iam, &c. subiungit varia de alijs. Vide hic gradus superbiae, primum idiotas sibi dæmon deligit, & facit videri doctos; deinde facit illos scripturam interpretari. 3. etiam coram maioribus disserere in lo-

Surius 6.
Iunii c. 27.

d. serm. de
viti. corb.
Domini.

capitulum
I. Iunii.

cis, vbi tacendum de his, & culpa potius humiliter agnoscenda. 4. facit eos Pseudoprophetas, de se magna loquentes, nec de alijs minora, vt superbia pluribus affricaretur. Subijcit postea de alio idem faciente, & has omnes demonis machinationes dissipatas, statim vt religiosi, fraudem subolfacientes, respondere, se nec hunc, nec vllum alium amplius audire velle, donec pater eorum Norbertus reuerreretur. hæc enim responsio, humilis obedientie virtute, demonem vicit. Nec efficacius fere vllum exstat remedium. dabo aliud exemplum verbis Franc. Bentij ex annis litteris nostrorum prouincia Mediolan. Annis 1590. In oppido quodam suburbano prope Aronam, ad triginta mulieres malo demone agitantur, omnes fere virgines, in summaque conditionis, ea presertim quæ sunt voto virginis obstrictæ. mirum hæc, quibus dolis circumueniat, quibus artibus oppugnet, varias inducit formas, vt allicit ad insanda, vt deterreat ab honestis. assumulat modo personam, & pietatem monachi, & quod audire aures horrent, ipsiusmet Christi crucifixi, hortantis ad impiam, quin & vrsam, leonem, serpentem: impetum faciens in puellas hianti ore, & deuoraturus vno haustu: minacem etiam militem cum sclopo parato & instructo, iamque extrusuro perniciosam glandem assensum. Sed simplicitas virginum vincit omnem astutiam Deo nixa, Magna omnino earum fides, coque clypeo ignea nequissimi tela exstingere. Et plurimus narrationes dua reponuntur. Ex earum numero quadam nobilibus orta parentibus, & moliter educata, cum haberet aliquando noctem infestam à diabolo insidiante, stratam deserit, & hieme licet media ac tempestate per frigida, in nudo pavimento nuda cubat.

A cum crederet nihilo secius flamma (vt magnum incendium aqua ingesta) clam cubiculo egressa in horrum secedit, ibique magni emulatione Francisci, quem eadem factitasse acceperat, corpus proiecit in aggerem minimum, tandemq; peruolurauit, ob strepente licet demone (qui ab ea vescebatur) & dentibus frendente, & internum ignem externo frigore restrinxerit. Alteri item demon noctu se ostendit imagine B. Vrsula, crucis vexillum præferens cum multarum virginum comitatu, atque ita locutus est, videt Deus amatque tuum istud studium tuenda pudicitie: sed quoniam difficile admodum est in paterna domo in tanto strepitu occursum, & periculorum obiectu non contrahimari mentem aliqua ex parte, nos allegauit, vt te duceremus, in coenobium sacrarum virginum, omnis curis omnibus ipsius numini studiose famulantium. Hic virguncula, Deo aspirante, cum verens diaboli insidias, dexteram duxisset manum à capite in pectus, moxque à sinistra produxisset in dexteram, vt efformaret crucem, sed talibus visis, tantoque honore indignissimam esse profitetur. Neque vero vobis habeo magnam fidem. timeo & in speciosis consilijs fictos dolos, quod si Dei legatione fungimini has Sanctorum reliquias (habebat reliquias adalligatas ad collum) humiliter veneramini. Mirum dictu, procubuerunt in genua larua venerabunde. & tanto magis vrgent, vt matures perfectionem. At illa, mihi non licet quicquam grauius statuere mei patris spirituali iussu, neque ad eum adire decet nocte intempesta: conuenite vos illum & imponite mandatum Dei vbi diluxerit, ego accedam & vtar consilio illius. Hoc responso, demones abiecta omni simulatione, in suas se tenebras abdiderunt, cum fremitu in irridentem puellam, quod lingue solum bellarent, gratesque agentem suppliciter Deo, contumelias, & probra certatim ingerentes.]

Hæc

Haecenus Bencius, quid hac virgine
sapiētius: sed docebat nimirum illam
VERA SAPIENTIA, cui se pudici-
tiae Zona colligarat. Impudicitia statim
prodit & demonem: sic enim ab ca-
lamistris, & procaci vultu, & curiosa
discursatione D. Robertus Abbas de-
monem in nuptiis agnouit. *a* Et lasciu-
ua forma & motu, ac verbis, eundem
cognouit S. Dunstanus, & ignita for-
cipe arrepto eius naso lepide irrisit te-
ste *b* Osberto Cantuariensi. Addam
singularis cautela: exemplum, quo do-
cemur, nihil tutius esse, quam timere
suum sequi iudicium, aut ab obediē-
tia maiorum vilius reuelationis etiā
certae fiducia recedere. Genebaldus
Laudunensis Episcopus per incautam
cum vxore, quam deseruerat familia-
ritatem, ex bono principio ortam tā-
dem, quae humana fragilitas est, cum
ea corpus misauerat: sed postea ad cor
reuerfus, & D. Rhemigio Remēsi cō-
fessus in Augustissimum locum instar
sepulchri reclusus fuerat, vbi cum se-
ptem annis pœnitētiā asperrimam
egisset: *Septima* (inquit Hincmarus in
D. Remigii vita *c*) anno in vigilia caene
Domini, cum idem Genebaldus in oratione
Domini pernoctaret, & seipsum desteret,
d circa mediam noctem Angelus Domini, cū
magna venit luce, ad eum in oratorium vbi
promus iacebat, & ait ad eum: Genebalde
exaudita sunt pro te orationes patris tui
Remigij: suscepit quoque Dominus pœni-
tentiā tuā, & dimissum est peccatum
tuum, surge & hinc egredere, facque mini-
sterij Episcopalis officium & reconcilia Do-
mino penitentes criminibus suis. Gene-
baldus autem, nimio terrore percussus, re-
spondere nihil potuit. Tunc Angelus Do-
mini confortans eum, & ne timeret horta-
tus est, sed gauderet in misericordia Do-

A mini sibi collata. Qui animatus, dixit ad
Angelum: non possum hinc egredi: quia Do-
minus & Pater meus Remigius clauem hu-
ius ostij secum habet, quod & sigillo suo si-
gnauit. Et Angelus ad eum: vt non dubites
(inquit) me à Domino missum; sicut patet
tibi caelum; sic & ostium istud patebit. Et
statim, saluo sigillo ac cera, ostium illud a-
pertum est.] Ecce tibi veræ visionis in-
dicia: prius perturbatio, mox consolatio,
& verum ac apertum miraculum
sigilli ac certa integritas: non tamen
censuit vir sanctus obediētiā quid-
quam derogandum. Tūc Genebaldus
in modum crucis se iactans in limine,
dixit, *Etiā si ipse Dominus Iesus Christus*
dignatus fuerit ad me venire peccatorem:
hinc non egrediar, donec ille venerit, qui me
in eius nomine, in ista reclusione constituit.
Et statim Angelus Domini recessit ab eo.]
C Quid ergo placuit Deo Genebaldi a-
nimus, & per Angelū hæc omnia, ea-
dem nocte, Rhemis pernoctati in o-
ratione D. Remigio manifestauit, e-
umq; Laudunū proficisci iubet, & Ge-
nebaldū Episcopali sede restituere, q̄
& factum ab eo confestim. Contra D.
Guilhelm. Aquitaniae Dux, si dæmo-
nis suggestiones, quibus & feruor de-
uotionis minuebatur, & ad secularia
reuocabatur, inuito diiudicatus repres-
sisset: non se sic Lucensibus ad bellum
ducem obrufisset, nec cæcitate per-
cussus fuisset: *a* sed illum deceptio,
cautiore reddidit postea, vt facile se-
cundæ reuelationis falsitatem conte-
mneret. *b* Prudentissimus senex Abra-
hamius (vt B. Ephraem. odidit) reuelationes
illas, quibus eum demon, Sanctum &
Beatum prædicabat, contrario
humilitatis actu statim profligabat. *c*
Vah! quam contraria fuit illa Gandē-
sis virgo, nostris temporibus: miscella

a Theobal.
in eius vita
c. 16. apud
Sur Febr.
bibi. c. 19.

c Sime. Mo-
taphrast ex
Ephre-
mo apud Suriū
Martii 10.

diu vacaret orationi, & Sacramenta frequentaret; sed vel non satis exercitatur in nocta fuerat cōfessarium, vel si nocta, ei sua secreta spiritalia non padebat, vel bene monenti non credebatur. quicquid horum fuerit, paulatim variis reuelationib. eam diabolus superbia spiritu inflauit. tādē persuasit meritis reliquis parem esse Deiparę Virgini: deesse fecunditatem iūctam virginitati illibata: si pergat, id quoque consecuturam. o vastrum commentū, & muliebri ingenio accommodatū! iam illa se cōfessionis indigam nō esse putabatur: itaq; per annos aliquot eam intermittens, non abstinēbat tamen a sacra synaxi. Quid multa: semel dum in templo versatur, & communionem expectat, ardētiusq; beneficium illud reliquum postulat; audit, bono sis animo, dilecta, exorasse te scito. concessa tibi fecunditatis cum castimonia prerogatiua, quam petis: de cælo confide te grauidatam. commiscuerat enim se cum dæmone, qui lucis Angelum mentiebatur. domū reuersa, lentit vterum tumescere: iusto post partu tempore adueniente, piū quendam & prudentem adit ciuē, bene notum, narrat rem totam, petitq; vt in domus ei⁹ penetralib. sibi liceat parere, & stipulari arcanū fore. Ille nec credul⁹ dictis de reuelatione, nec tamen sustinens virginem domo excludere: veritus, ne grassari iam incipientibus Sectariis, materiam res vulgata præberet blasphemis hæreticorū diceriis atq; laudariis, eam suscipit, & adhibita oblietrice fida partum exspectat. Misera dolorib. vehementer torquebatur, tandem magnam, pro ple humana, horridorum, & villosorum, fœdissimorūq; vermium copiam effudit vtero, quorum tam dirus erat

aspectus, vt omnes exhorrescerent, tam teter odor, vt fœtore ferme examinaretur. Sic demum misella se delusam intellexit, & superbię suę fructum, a superborum Principe retulisse, quem oportebat. Sic mulier decepta, sed & viros ille dolosus colluber supplantauit. Apud Gregor. Turonensem leguntur hæc de S. Friardo & socio eius Secundello, Sanctus Friardus cum Secundello Diacono in supradicta insula stetit immobilis: habebat tamen vterque eorum propriam cellulam, sed procul inter se positam. Cumque strenue in oratione persisterent, nocte Secundello Diacono apparuit tentator in specie Domini, dicens: Ego sum Christus, quem continuo deprecaris: iam enim sanctus es. & nomen tuum in libro vitę cum reliquis Sanctis mei adscripti: egredere nunc ab hac insula, & vadens fac sanitates in populis. Hic & ille illectus deceptionibus discessit ab insula, nec socio nunciauit tamen, cum infirmis in nomine Christi manus imponeret, sanabantur. Reuersus autem post multum tempus ad insulam, venit ad socium cum vana gloria, dicens: Abiit extra insulam, & virtutes multas in populis feci. Cumque conterritus ille interrogaret, quid hoc sibi veller, cuncta qua gesserat simpliciter pandit. At senex obstupescens, suspiransque aclachrymans ait: Vae nobis: in quantum audio a tentatore delusus es: vade, age penitentiam, ne vltra tibi praeualeant eius doli.]

Ecce vides lapsum, primo quia occulta est superbia credidit se sanctum, & ex hoc frontispicio non cognouit dolosam machinā. 2. quia desciiuit a bono proposito manendi in illa insula. 3. quia clā habuit magistrū cōsilia suā; & obedire illi neglexit. Vide nūc, vt vict⁹ vicerit, fret⁹ humilitate, obediētia, et oratione. Se-

de vit.
Patrum c.
10. citat Su-
rius. Ang.

ne. Sequitur apud Gregor. Turonensi-
d Quod ille (Secundellus) intelligens &
perisse se timens, cum fletu ad pedes eius
prostermitur, rogat ut pro se Dominum de-
precatur. Cui: Veni, inquit, & pariter eius
omnipotentiam pro salute anima tua po-
scamus: non est enim difficilis Dominus se
consentibus misereri, cum ipse per Pro-
phetam dicat: Nolo mortem peccato-
ris, sed ut conuertatur, & viuat. O-
rantibus autem illis aduenit iterum ten-
tator in simili specie ad Secundellum Dia-
conum dicens, nonne preceperam tibi, eo
quod oves meae morbida essent, & pastore
indigerent, ut egredereris & visitares, at-
que opem sanitatis eis tribueres: Et ille,
In veritate comperi, quod seductor sis, ne-
que te Deum credo, cuius te speciem men-
tiris habere. Tamen, si Christus es, cru-
cem tuam, quam reliquisti, ipsam ostende,
& credam tibi. Cumque non ostenderet,
Diacono crucem in os eius faciente,
confusus euaniuit.] Et ecce tibi consi-
lium, quod in similibus dubiis po-
tes adhibere, petere ut se cruce con-
signet, vel ut formata cruce tibi be-
nedicat. Diuæ Matronæ similiter dæ-
mon, apparens in forma speciosæ mu-
lieris, suavit ut relicto deserto urbem
peteret, minus pudori eius pericu-
lum ibi fore: sed beata statim insidi-
ans, ex austeri oris vitæ dissuasionem,
intellexit inimici. [Simeon Metaphrast.
in eius vita mense Nouembri.] Sic S. Mar-
cellus Abbas dæmones ex obfessis
pullurus, iisque aliquoties claman-
tibus, Iube nos exire, in nos quoniam
accepisti potestatem, nihil iussit, sed
perseueravit in oratione, donec à
Deo impulsus recesserunt. Causam
querentibus, cur non statim iussisset,
prudentissime respondit, Quoniam di-
centes me in eos accepisse potestatem, ni-
hil aliud agebant, quam quod vanæ glo-

A
ria laqueis me conabantur implicare e-
Cuius documentum utilitas non in ex-
orcismis modo, sed & in reuelatio-
nibus cunctis maxima est, quia ma-
ximum in his vanæ gloriæ periculum,
ut de Secundello vidimus. Ipse quo-
que Spiritus sanctus mirabili quadam
visione se B. Angelæ Fulginati insinu-
ans, cum eam collaudasset, & ipsa i-
deo rem suspectam haberet, quod sic
exponeret periculo vanæ gloriæ p-
certo signo probæ reuelationis ei af-
signauit; quod quo magis laudaba-
tur, hoc ei crebrior & acrior omnium
peccatorum præteritorum memoria
occurreret, & ne conata quidem, vi-
lum vanæ gloriæ locum dare posset.
Narrat hoc ipsa fuisse c. 19. & idem alias
quoque se expertam scribit c. 21. 22. & 29.
Sed & illud attendendum multiformes
in omnem partem esse dæmonis
fraudes. aliquando suadet quod opti-
mum est, tunc periculum subest sup-
bia: ideo tunc valde cauenda hæc pe-
stis. Aliquando suadet, quod bonum
est: sed tunc cōsiderare oportet, num
hoc bonum sit maioris boni impedi-
mentum, si posterius hoc obseruasset
B. Iordanes Prædicatorii ordinis Ma-
gister Generalis. non illi diabolus ali-
quoties hæc techna imposuisset: semel
quidē: ut ad cōcionandum eum red-
deret in idoneū ac debile, specie boni
exempli præbendi, & austerioris vitæ,
impulsi, ea relinquere, quæ corpuscu-
lo illius erant necessaria, & eū ad ma-
ximam virium infirmitatem redegit. f
Sed & alias iterum iterumque eum
hoc prætextu decepit. quæ Historia,
quia religiosis utilis futura, digna est
pluribus locis legi. sic ergo scribit Leander
Albertus g de illo febrib. acutissi-
mis laborante, Forte cum venerando pa-
tre, erat quidam canobii cuiusdam præside-
quem

N
e Simeon
Metaphra.
in eius vita
29. Decem.

f Leander
Albertus
eius vita
c. 21.

g c. 11. de
12 c. 22.

quem Præorem appellant, ordinis nostri, vir discretus, solers, prouidus, litteris callens & moribus compositus, qui aliquando medicine operam dederat. Is igitur Iordanis patris animum ignorans, & sciens eum in agrotatione sibi ipsi rigidissimum, dixit: Pater oportet egrotum in omnibus medico se subicere, si pristina nancisci cupiat sobrietatem. Quapropter licet sis nostræ religionis præfectus & caput, egrotus præfectura auctoritatem dimittas, mihi que te subdas, & obedias necesse est. Quod si feceris, haud veroor, quin breui incolumis hinc exuas. Annuir venerandus Pater humiliter, præter ergo ordinis nostri consuetudinem super plumas egroti quiescenti (sic enim Prior prudens iusserat) nocte diabolus, formam præ se ferens angelicam apparuit, dicens, veluti admirabundus. Est ne hic Iordanes, fama & opinione apud omnes tam præclarus præfectus & pater tam insignis Prædicatorum ordinis? Essem anceps, nisi antehac te diu nouissem. O quam vilis & impudens factus es, qui veluti vnus de dominis terra, in strato plumis & sericis ornato quiescis? O infelix, quale ordini tuo & fratribus exemplum præbes? sed non est tui Deus in finem oblitus, qui ad te corrigendum me misit. Surge igitur è grabato, terraque protinus supplex inhereas. statimque diabolo euanescente perterritus Iordanes in terram corruit, & sic iacens, postquam illuxit, à Priore & fratribus inuenitur. Quem Prior seuere corripens, coegit ex merito obedientia in strato preparato decumbere.

Sequente nocte iterum diabolus pristina forma assumpta adstitit, & durius quam antea redarguit velut sibi inobedientem, moxque in solum ipsum destitit præcepit. Quem cum mane eius diei Prior iterato super solum iacere con-

A spexisset, apprime indignatus, dixit: mirror tuam simplicitatem, ne dicam infertiam, qui non solum in corporis, sed & animæ præiudicium contra obedientiam hoc facere præsumpseris. Ego enim Deum celi, terraque Dominum testor, quod nouissem pro toto terrarum orbe sic grauiter contra Deum & ordinem deliquisse: & hoc dicens, in sterum maximum prorupit. Quod cernens venerabilis pater, & ipse lachrymans procidit ad pedes eius. narrans ei visiones, sed magis illusiones: & qualiter, ut conicere poterat diabolum illum fuisse, qui in Angelum lucis fuerat transfiguratus. Prior vero captus admiratione ac quadam commiseratione illius, aliquid lenius, iussit ipsum stratum ascendere. Ex hoc enim tantam membrorum debilitatem contraxerat, sicque humores indurati fuerant, ut vix spiritum ad quiescendum haberet. Tertia nocte Diabolus, ut prioribus, adfuit: quem, ut conspexit vir Sanctus (iam enim in increpationes eruperat) ait: O nequissime generis humani hostis, & impudice canis, & immunda belua, quomodo meam ausus es simplicitatem deludere, ceu zelum, qualemcumq; erga ordinem præ te ferens? Et ego quidem, nisi hoc omnipotentis Dei dispensatio permisisset, sapientius aduertissem, quod multo melior est obedientia, quam stultorum victima. Et in faciem eius expuens, eum fugauit.]

En Sanctus vir deceptus inani specie boni, resipuit solido obedientia bono se muniens. Nota etiã vltimum illud, quod apparenti in angeli forma in faciem expuit: nam hoc etiam viri spirituales commendant, quando visio suspecta est: & noui hominem, cui hoc optime cessit. Concludendum hoc caput testimonio B. Meinulphi Diaconi & confessoris, qui ipse apparens hanc

regulam docuit; visiones veras esse, quae ad pietatem & religionem duces forent. Historiam, ex Gobelino Persona, verborenius accipe: non longe ab obitu eiusdem cubiculario suo per visum in somnis apparuit, hortans eum, vt mundo & pompis eius ocyus valesciat, & ad regis aterm se conferat militiam. At ille visionem illam non alio quam illusionis loco habens, nihil de vita emendatione curauit. Sanctus autem vir, eius infirmitati se accommodans, iterum eum vt prius admonuit. Sed cum neque sic quicquam de vita rectius instituenda cogitaret, tertio ei apparuit, atque ad eum: Nescis miser, nescis, quam immanis proedo mentem sibi vendicet tuam, qui tibi auctor & suasor est, vt neque mitrenti Domino, neque mihi ab eo misso obtemperes. Certo cum tu male viuendo plane desipias, neque ab hac stultitia sponte recedere velis, diuina te admonuit reuelatio, vt vel sic ad frugem meliorem te reciperes. Tu autem (stulte) tibi pateris misere & perniciose illudi, qui veram reuelationem prophantastica habes illusionem. Neque enim quisquam fidelium ambigit illam visionem esse illusionis expertem, quae ad Christianam pietatem & religionem inuiter: quod si quilibet faceret tibi vigilanti, nequaquam negligere deberes. sed quando te verba non corrigunt, ad facta veniendum est. Itaque plane efficiam, vt visionem quam tu intelligere dissimulas, reipsa verissimam esse certo experiaris. His dictis, ille expergiscitur, sentit à mento barbā omnē auulsam, fugit procul ab oculis somnus omnis, &c. addit quo pacto visioni obtemperarit. a

Secunda consideratio est, quod quando in visione vel reuelatione suadentur aliqua pia, bona, rectaque, tum diligenter perpendendum est, num simul aliqua suadeantur, impia, vana & inutilia. Multarum huiusmodi passim occurrunt

A exempla: ego contentus sum, eris & tu (pie lector) nonnullorum Sanctorum. Iacobus Vitriacus b egregie confirmat hoc dictum, cum ita scribit: Quidam ex amicis eius (B. Mariae Oegniacena) praecipuis, à demonio meridiano per ambulante in tenebris, aliquando tanto periculosius quanto subtilius infestabatur. Callidus enim hostis, transfigurans se in angelum lucis, sub specie pietatis ei familiariter in somnis apparebat, nonnunquam eius quadam vitia reprehendens, ad quaedam etiam facienda bona eum fraudulenter adhortans, vt prius tanquam antidoti cuiusdam falsa specie oblata, postea occultius venenum instillaret, & mellita lingua blanditer exerta, postmodum dentem infigeret, & ad extremum caudam suā quasi cedrum stringeret. cum enim iam illi fides ceu veraci haberetur, tum instar sophista & impostoris, veris quibusdam proditor ille falsa permiscebat, honorum intermixtione falsis quandam: mirram insidiose praetextens. Tandem suū machinis eo reduxit fratrem illum, vt res eius pessimum exitū fuerint habitura. si non ancilla christi, reuelante spiritu sancto, callidi veteratoris fraudes didicisset. Cum autem diceret homini, reuelationes illas non esse à Deo, sed maligni demoni illusione esse, & ille è diuerso, non sancto, sed suo spiritu obiceret: Cum tot beneficia praestiterit mihi spiritus ille, tot vera & futura predixerit, nullo pacto mihi vult imponere illa ad solita orationis arma confugiens (En bonum remedium, bonum scutum.) pedes Domini rigat lacrymis, calum precibus instanter pulsat, nec facit finem: donec impius ille impostor, cum multo gemitu & pudore ipsi nocte in cellula sua oranti adstaret: quē illa commentitio prae ditum splendore intuens: Quisnam es tu, inquit, aut qui vocaris? Ille superbo vt erat vultu illam toruis oculis vicissim aspiciens: Ego sum, ait,

b li. 1. vita
B. Mariae
Oegnia.
cens. c. 9.

quē tu maledicta precib. tuis compulisti venire ad te, qua meum mihi amicū per vim auferre conaris. Somnium autem ego vocor. Multis enim praesertim religiosis, in somnis instar Luciferi appareo, michique obediunt illi, & ex meis consolationibus animis efferuntur, dignosque se putant, qui diuinis & angelis fruuntur colloquiis. Amicum illum meū, quem pro tua voluntate mihi abstulisti, iam erā a bono proposito retracturus. Et id sane euentus res docuit, sed oua aspidum rupta sunt, & maligni illius fraudulentia consilia in lucem prolata. Quibus verbis, nobis simul & artes dæmonis, & modus, & finis, & remedium, quo in re dubia vtendum, proponuntur. Hoc remedio B. Vincentius Ferrerius aliam dæmonis illusionem deprehendit, & dispulit. sic & B. Guracus insidias immoderata suadentis ieiunia, intellexit & cauit a. sic specie iuuandarum animarum Diabolus persuasit S. Elphego, vt ex carcere, se deducētē, deducētēq; sequeretur, exemplo B. Petri angelum sequentis suavit & persuasit in angeli specie: sed eductū confessorē in via deseruit. ille fraudem intellexit, doluit: & martyrio, quod fugerat, se iterum obrulit, ac coronā meruit b. Sic eodem pretextu conatus euidam Monacho suadere vt cellam desereret, deceptus fuit à B. Arsenio. Quare diligenter notanda, fideliter retinenda est doctrina eiusdem B. Arsenii, qua, velut in speculo, simulachra pugnae dæmoniacae, & capita insidiarum praecipua, nobis, apud Metaphrastem, propofuit spectanda. Et quia huius capitis res ista, & in primis utilis, ideo verbotenus exhibebo: Hoc quoque vos non lateat, o fratres, quod noſter inimicus Diabolus, multis & variis vtens machinis nos conatur decipere, & boni pretextu in mala impellere: vt, verbi causa, suggerēs,

hospitalitatem, & consequenter fratrum, qui accedunt, gratam & benignam exceptionem: efficit, vt simul comedant & compotent: causa autem est, bonū caritatis. deinde sis paullatim suffurans & attrahens, imprudentes nō trahit, vt ventri seruiamus & deinde, ad facietatē libidinis, nos polluit & voluptatib. Aliis rursus submitrens in animū eleemosynā & benignitatē, et in pauperes beneficentiā, immittit amorem pecuniae, & in furorem impellit auaritia. Aliis aut multorum vtilitatem tanquā esca porrigēs, efficit, vt silentiū & quietē relinquāt. tanquam rem inutile, & vt, cū multis quidem mundanis habeant consuetudinem, & nonnunquam et cum mulierib. incaute hoc faciant, per suadet: tanquā qui tā eo peruenierint, vt sint imparibiles: et sic miseros reddit libidinosos, & seruientes animi perturbationib. Aliis nullam exhibens molestiam, & vt a nullo capiatur vitio insidiose procurans, extulit in superbiam, & sic nullo negotio precipitauit. Non nunquam aut faciens, vt à bellādo abstineās, & maxime n. qui ad suscipienda exercitationis certamina se paulo ante exuerat: decipit efficiens, vt eser securi. & de nulla re soluit. Ex quo factum est, vt cum eos iniecerit in socordiam, & vt labores negligenter effecerit: repente illos inuaderet, tanquā expugnatiu faciles & inermes: & sic maxima tempestate eorū mentem labefactaret, & conturbaret, & saepe certiam in vitiorum profundum immergeret. Alios rursus, cum, vt sibi fiderent, persuasisset, vt qui tā ad maiorem peruenissent mensuram: suggestit vt eis crederentur aliorum cogitationes, vitiorumque & bellorum annunciationes, Quibus cum nodum recte sua vitia abluissent, primum quidem recordationem & informationē eorum, qua audierant, immisit, non absq; animi perturbatione. Deinde vero etiam misere impulit ad carnis contaminationē c. His enumeratis, subdit propter tot stratagematum

c. Fer. Ranzanus li. 1. vita D. Vincent. ca. 11. a. Sur. in eius vita. April. 11.

b. Osbertus Camuar. in eius vita

Sim. Metaphrast. Arsen.

multi-

multiplices noxas, nobis multa Nostri A Custodia, & Sobrietate, Vigilantia quoque, & ad Bonū Attentione, op^o esse. Nonnulla his addi possunt ex Ioā. Horozeo li. i. de vera & falsa pphetia ca. 15.

Tertia consideratio est Gersonis d, *consider adum an quod reuelatū fuit, id humana intelligentia quis sine relatione potuerit assequi: tunc. n. suspectam esse debere, vt superuacua & minime necessaria. Quod si fuerit de rebus, quae & humanam intelligentiam, & demonis scientiam excedunt, tunc nō poterit aliunde, quā defursum, missa fuisse reuelatio. Sed an reshuiusmodi sint, difficile est statim iudicare, quia nō pot nisi successu temporis quādo euent^o pditionis, declarat veritatē, vel diligenti discussione (quādo occulta cogitatio reuelatur) id deprehendi, sitne diuinetantū res illa cognitionis, an ēt demonis aut hominis: Hoc vitio prophetiae Saonarole laborarunt, ipsiusmet confessione.*

Quarta consideratio, videndū, an non tam sit desumpta ex sacris literis (tunc n. suspecta haberetur) quā illis cōsentanea omni ex parte, & constas, cōgrua quoq; sanctor. hominū doctrina & exēplis, nihil falsi & erronei admixti habēs, totaq; pertinens ad salutē hominū & Dei gloriam. Diuina namq; reuelationis hęc illustrata sunt documēta. Nā iuxta Glof. in Mar. ca. 17. suspecta est omnis reuelatio quā non videmus per omnia conuenire cum Lege, prophetis, & Euangelio.

Quinta consideratio est, vtum reuelatio aliis reuelationib. indubitatis cōfirmetur. nam si nec aliae certae res dubiae manent. pot enim Diabolus, vt semel sic sapius, vt vni sic plurib. idem reuelare. Certarum reuelationum ex hoc capite multa suspicant in Ecclesiasticis Historicis vestigia. talis illa admiranda

B. Hermannii Stenfeldensis, qui & Ioseph vocatus, eo quod B. V. Maria ab angelo paranymphe in somnis ei visa desponderi, Virgineae benignitatis exemplo clarissimo, cuius iucunda descriptio in Beati illi^o vita cōtinetur. e talis alia Eutychiei Patriarchae, apud Eustathium in eius vita. talis alia B. Guilhelmi Roscildensis, apud Surium April. 6. talis alia S. Adalberti sub mortem ei oblata, & à Leone explicata, apud eundem. XXIII. mensis eiusdem, tales multae eius quem paulo ante laudauit B. Meinolphus, tales multae apud Petrum Venerabilem in libris Miraculorum g. Validior censenda cōfirmatio per alios, quam per eundem, item per incognitos, quam notos, per viros, quā feminas.

Sexta consideratio, si pugnales sint diuersae de eadem re reuelationes, vt plurimum ambae suspectae sunt habendae: interdū tamen sic veras conatur diabolus contrariis oblati infirmare: ideo non statim reiciendae omnes, sed illis, re mature deliberata, credendum, non quae priores sunt, (fieri enim solet, vt cum dæmō conatus fuerit illudere per falsā, Deus alia vera immissa nebulam illā, lucis superuēru, disiciat) sed quas plures ac probatiores sanctitate, prudentia & sacra doctrina cōfirmant, & quarū auctorib. minus causae fuit talia contingendi v. g. in reuelationib. de Immaculata cōceptione Dei parae Virg. Mariae, quādo paria sunt reliqua mōmēta circūstantiarum, plus tribuēdū reuelationib. habitis (si quae sunt) ante controuersiam eadē de re natā, & post natā controuersiam, iis quas habuerūt, qui nec instanti; cuius D. Thom. nec alteri^o cui^o Doctor subtilis, fuere: hi n. ab affectu liberiōres & hac sane ex parte reuelatio. D. Brigitae pponderat alteri, q̄ tribuitur D. Catarinae Senens.

apud Ser. 8. April. tomo 7.

apud Ser. 5. Octob. lib. 1. ca. 23. & 27.

SECTIO VI.

De iudicijs petitis à reuelationum circumstantiis.

Dvo' præcedentia iudicia quasi mixta sunt, partim ex ipsa reuelatione, partim extrinsec' petita: sequitur nunc, vt quæ in circumstantiis obseruatum necessaria indagemus.

1. occurrit, illud à sine petiturum, quid mouerit hominem vt hanc reuelationem aliis in dicaret, propalaretq; : Nā curiositas, leuitas, vanitas, cupiditas, auaritia, ambitio, vtilitas, ppria, an aliorū; si propria, an spiritualis, aut carnalis, si aliorum, paucorumne, multorum, an omnium: Et in hac ipsa causæ inuestigatione perpēdendus finis, nō tantū proximus & apertus, sed occultus etiam & remotus. Potest enim (Geron ait) finis proximus apparere bonus, & salubris, & deuotus ad edificatiōē aliorū, qui tandē prolabatur in multumplex scandalum, dum non respondebunt vltima primis, vel alias falsum sētumq; deprehenditur in personis fuisse, reputatis, magne sanctitatis, vt docuit etas nostra in deceptionib; Doctorum Ioannis de Varenis, Ioann. Hus. & similitum.] Ideo Elias, quantum poterat, conabatur, amans humilitatem, à se amoliri Elisæū, ne videret eum rapi igneo curru in cælum. [4. Reg. 2.] Prudēter Arseni' sibi factas reuelationes nunquam, nisi aliorum posceret vtilitas, narrabat, & tum narrabat quasi alteri accidissent, vt Simeō Metaphrast. obseruauit a. B. quoque Hildegardis vix superiorū iussu induci poruit, nec inducta fuit, donec Eugen. 3. Pontif. eam ad reuelationes suas scribendum animauit b. Idē fait sensus B. Libuina, cui cum Christus Dominus vigilanti apparet: quinque vulnere suorum signa luculēter impressa reliquisset, &

a in eius vit.

b Theodori Abbatis. 1. vita Hildegard. c. 4

A cerneret virgo tā hiantia vulnera homines latere non posse, timeretq; cōcursum & applausum hominum, sic Deum deprecata scribitur, *Maneat obsecro Domine hoc dignationis sacramētum inter me & te: sufficit n. gratia tua.*] Noli dubitare gratam sponsæ humilitatem & custodiam fuisse. magno enim miraculo confestim cute vulnera obtecta fuere, dolore tamē, & liuore perpetuo permanente c. Eadem virgo alio tempore merito quendam solitū reuelationes suas narrare, & (quod facile accidit) narrationem calore quædam de suo adicere, idcirco pœnis purgatorii addictum vidit d.

B Secundo, *discutiende cogitationes, que reuelationem subsequuta vel præcesserunt*, nā ex præcedentiū imaginatione posset nasci phantastica illusio. Ad malis cogitationib; fluctuantem animum spiritus S. nō accedit, nec vera reuelatio: nec tamē semper bonam & piam cogitationē vera reuelatio & diuina subsequitur: in ipso namq; orationis feruore, pleriq; Diabolus conatus irrepere. Ad veram reuelationem semper sequuntur bona desideria, & effectus boni: ad illusoriam, aliquando per accidens, & ad tempus boni, qui tamē à diabolo in maius malū dirigūtur. Notatum illud prius fuit ab Hucbaldo, q. cū recensisset visiones S. Aldegūdis, addit: *In cunctis huiusmodi reuelationib; virgo prudēs magis magisq; se humiliabat regno Dei propior siebat, spōso cœlesti seruetius inherebat c.*] Hic profecto genuinum est effectus verarum reuelationū: qui huic contrarii sunt, aperte docent illusoriam fuisse, quæ præcesserat.

C Tertio notatum à quibusdam, *vtilissimum quoque esse, ne decipiamus, ipsi visioni seu reuelationi signum crucis opponere, seque cruce communire.* Con-

firmat

c Ioh. Brogm. manu. in vita S. Libuina. p. 1. c. 8.

d idē Brogm. manu. p. 1. cap. 1.

Hucbald. in vita S. Aldegūdi. cap.

firmat hanc doctrinam, efficacem sane & piam Senatus Brauonius narrat enim S. Osualdum Episcopum cum dæmonis irrisis & diffatis terrificamentis omnibus, veterator ei in forma speciosa Angeli se ostentasset, crucis signo se muniuisse; eo quod sciret Angelum lucis id non moleste ferre, angelum vero tenebrarum illo in fugam compulsam iri. *Quod & factum est, Nam (verba sunt Brauon. S.) simul atq; signum illud malignus tentator vidit, instar fumi ab oculis eius euauit. f.)*

Quarto videndum quomodo se Spiritus ipse ingesserit. Nam proficientibus (vt admonet P. noster Ignatius g) Spiritus malus se dure, impaciēte & violenter, quasi cum strepitu quodam, vt imber in saxa decidens, infundit: bonus vero eiusdem leniter, placide & suaviter, sicut aqua irrorat spōgiam. Illis vero qui in deterius proficiunt, experientia docet, contra euenire.

Quinto aduertendū an qua initio mēte letitia demulserat, ea sit postea in horrore & mæore versa: itē nū qui caput a principio, sensim horror amotus non fuerit, sed constans permanserit, duæ enim sunt hæ reuelationum fallarum notæ. Sin autem initio quidem humo perturbetur, & horrore aliquid persensit, sed postmodū, hac molestia & anxietate animi deterfa, dulcedine quadam interna perfundatur signum esse diuina consolationis, vt nos B. Antonius docuit & notant in l. c. Luc. Theophilact. & Beda & Hieron. in c. 28. Matth. Cui rei naturalis esse causa videtur, antipathia quæ est homini cū dæmone homiōda, & sympathia quæ homini cum angelis intercedit h. Ad illam antipathiam retulerim libens vulgarem quandam opinionem, quæ vigeat temporib. B. Petri Cluniacens. à qua ipsemet non erat alienus, nempe eos quib. mortui apparuissent, non

Adiu superuenire. fortassis orta opinio inde, q̄ nonnullis dæmones in mortuorum specie cum apparuissent, illi, ex horrore, & vitæ mortique antipathia, morbo contracto, mox decesserant. ceterū documentū illud D. Antonij, est accipiendū, de vera interna dulcedine, quæ famē ac desiderium virtutum adfert, & adauget, præcipue caritatis & humilitatis, q̄ limitationē merito B. Catharina Senensis adiecit.

Quod confirmat attestatio B. Angeli Fulginatis, sibi ex visione in animo mansisse vehemētius desiderium, cruciatus oēs & iniurias pro Deo sustinēdi. Obijciat quis fortasse Dæmonem, quem initio attulerit horrorem præsentia sua (vt solet, qñ apparet nubes tangēs vertice, aut alia simili specie terrificata) eum mox cum lætitia & suavitate sensus, verborumq; blanditijs commutare. Resp. nos agere de apparitione, quæ non ratione formæ, sub qua compareret, sed ratione duntaxat præsentia apparentis, hos affectus horrore, & anxietatis adfert. Nam qñ ratione formæ terrificæ, opus non est alio ferme indicio, si sit n. monstrifica forma, certum est dæmoniacam esse: si sit humana, tunc alia circumstantia considerandæ, de quibus lib. 2. quæst. 26. sect. 3. non indiligenter egi. Huc si lubet, licet recurras.

Sexto considerandum, num reuelationes veris miraculis astruantur, tunc nihil dubij manet. quin à Deo fuerint: vt illa Nobili matronæ facta, cui reuelatum, S. V. in vualocū ei, quam amiserat, oculorum claritatem, redidit. Mox n. vt Sanctum adijt, vitum amissum recuperauit k. Mira vero & prodigia, nō satis idoneè reuelationem confirmat, quia potest ea dæmon efficere. Etsi tamen miracula de-

f. Senatus
Brauon in
vita S. Os-
ualdi p. 11
g. m. 1. ex
erit. de
signis.
lib.

l. Guiblot
Parisens.
2. Par. prin-
cipal. de d.
ni. ergo p.
2. cap. 152
lib. 1. de
mirac. c. 11

k. Sur. in
vita S.
V. vualo-
loci. 5.
Mart.

fuerint, non tñ ex hoc solo capite cen-
senda reuelatio falsa fuisse. B. Præcur-
sor Christi ppheta fuit, & plus q̄ pro-
pheta, miraculum tamen nullū fecit.

Septima regula est, q̄ si, cum reuelati-
o fuerit absolute aliquid, & non sub con-
ditione, prædicens (prophetiam vocant
absolutam & independentem) & post-
ea contrarium euenit, vel non euenit, quic-
quid prænunciatum fuit, falsa reuelatio, &
non de cœlis est. Probatio (inquit Gerson)
spiritum respicit, nedum personā quæ
visiones patitur, sed visionum qualita-
tes, si veræ sint, per omnia, et vsq; ad
minimam propositionem. quoniam
spiritu veritatis falsitas non est: in spi-
ritu autē mendacij mille quinq; sunt
viæ apertæ, vt in vnica latenti falsitate
decipiat. Ideo Christus dæmoniacos
& Paulus Pythoniſſam phibuerunt à
testimonio veritatis, q̄ profitebatur.]
confirmat hanc doctrinam D. Chryſ.
hom. 19. in Matth. Ex hoc iudicio pro-
bantur veræ fuisse reuelationes Ca-
tharinæ Raconisiz. quas recenset Io-
an. Francif. Picus ^a & Margaritæ Ra-
uennatis apud Hieron. Rubeum ^b, &
B. Aloyſij Bertrandi de Societate no-
stra. & P. Francifco Borgia, vt ex illius
vita retulit Thom. Bosius ^c hinc etiam
probantur diuinæ fuisse reuelationes
Ioannæ illius, virginis Lotharingicæ,
quæ dicta Gallis *Lapucelle Tenne*, quæ
Carolus VII, Francorum Regem in
regnum, vnde Anglorum fuerat ar-
mis deiectus, restituit, circiter annum
1428. q̄ pari inuidia, crudelitate, calu-
mnia, & iniustitia, sæpe ab illa victi
profligatiq; Angeli, cum in pugna vi-
uam cœpissent, flammis feralib. quasi
maleficam, combusterūt: sed postmo-
dum an. 1456. Calixtus Rom. Pontif.
eius nominis tertius causæ cognitio-
nem Archiepiscopo Rhemenſi Ioan-

A ni, Guilhelmo Parisiensi delegauit: hi
vero innumeris testibus omni exce-
ptione maiorib. de innocētia, mode-
stia, castitate, & religione Ioannæ au-
ditis, eius innocentiam, & sententiæ
illius iniustitiam, declararunt: iudicij
acta Parisijs afferuari, ea in vrbe na-
tus Papyrius Masson. testatur, idque
B apud Victorinos canonicos Regula-
res iuxta Belleforestum in *vita Caroli
VII. fol. 345.* fauent eiusdē innocentie
nō Francici modo scriptores (quos vt
suspectos Britāni rejiciūt (sed & alie-
nigenæ Itali, Græcique d. sed & Belga
Meierus ^e, parū alias in Francos beni-
gnus, & Hispanus Mariana de reb. Hi-
span. lib. vicesimo extremo. Philip. Bergo-
menſis ait, tum duos adhuc ex iniquis
C Ioannē iudicib. fuisse superstites, cita-
tos, & legitime cōuictos, damnatosq;
& cōbustos: duorum vero aliorū iu-
dicium mortuorū ossa, effossa, & simi-
liter concremata fuisse: & iussū Ro-
thomagi, vbi virgo fuerat cōbusta, tē-
plum cōstrui, & ex reliq; prædictorū
bonis, quæ cōfiscata per sententiā fue-
rant, ibidē ad Dei honorē, & defuncte
ppiationem, sacrificiū quotidianū
institui. sic honor immeritæ detract^o,
D tandē vix vicesimo post mortē anno,
iudicio Pontificio, restitutus. Pruden-
ter itaq; Polidorus Virgili^o, licet An-
glorum Stipendiarius, li. 22. hist. Aglor.
nō ausus fuit Ioann. damnare, sed rem-
ita reliq; ambigūā, vt innocentie po-
tius suffragetur. Qui acta iudicialia
volet percurrere, legat Belleforest. à
fol. 387. vbi sententiā iudicū delegato-
rum refert fol. 393. Hoc lapide veritatis
E Lydio deprehēsa leues & nictæ reuelationes olim quidē Montanistarum
f, & recentiori memoria Ioann. Sagi
Bethyci, & Fr. Ioan. de Rupeſcilla g. &
nostro tempore Monialis Lusitanæ
que

^a in eius
vita.
^b Hist. Ra-
uennatis
anno 1510.
^c lib. 6. de
Notis Ec-
cles. c. 2.

de vita
de Notis Ec-
cles. c. 2. lib.
6. de Notis Ec-
cles. c. 2.

de vita
de Notis Ec-
cles. c. 2. lib.
6. de Notis Ec-
cles. c. 2.

quæ forte adhuc in viuis, & Francisci de cruce in Peruvia h. Ideo, mea quidē sententia, incassum, quidā conati fuisse reuelationes Hieron. Sauonarolæ Ferrariensis tueri, Apostolico iudicio damnatas. Quam ille multa de Ecclesiæ reformatione, de Turcarū & Maurorum cōuersione, de Florentinorū, fœlicitate, quæ mox adimplenda, & astantium multi erāt vsuri antequam moreretur, prædixit: addens (in reuelationū compendio) illas absolutas & immutabiles pphetias esse: attamē nihil horum fere adhuc contigit, pleraq; omnia intra certū ferme annos contraria cōtigerūt. Quare ex partiū studio, & Alexand. VI. atq; Mediceorum odio factum, vt nō consideranter Historici nōnulli defensionē Sauonarolæ susceperint, vel damnationis iustitiam in dubium vocarint. i. Profecto sicut euentus eius pphetias coarguit, sic cōtumacia in sui ordinis pfectum, & cōtempus Pontificiæ (quæ, vel palam iusta nihilominus metuenda est) excommunicationis, & aliq̄ similes actiones, illusionis diabolicæ, & quæ sublequi solet arrogantia, obstinationis, grata & vrgētia sunt argumenta. Legite Raphael. Volateranum quem vera scripsisse patet ex illis ipsis quæ Fran. Guicciard. l. quamuis in Sauonarolæ defensionem ppendens, memorię mandauit. Nonne magis pie & cordate faciunt, m qui pro sedis Apostolicæ iudicio q̄ pro priuati hominis existimatione, induit arma litteraria, calamitq; decerāt: Neq; id magis clarissimi ordinis, qui vt astū in hoc militantis Ecclesiæ celo lucet, splendori obfuerit, q̄ Angelorum choris Luciferi factio, vel Apostolico cætui Iudas impius. Et ne heretici se immunes harum iactēt illusionum: qd̄ quæso aliud

A est liber ille manuscriptus Iacobi Brocardi Caluinistæ reuelationū ad Elizabetham Angliæ Reginā & præfatio in Genesim, aliaq; nonnulla eiusdē opuscula, nisi farrago quædā dæmoniarum reuelationū, quarum p̄cipuam de an. 1580. iam temp̄ mēdacij cōiucit: Cōtra prudenter ex subsecuta euentū veritate Nicolaus Sanderus Sanctę Virginis Cantianæ Elizabethæ Bartonæ, vaticinia à Deo fuisse cōprobauit, li. 1. de schismate Anglicano: sane vitæ sanctitas, Martyrij laurea, & clarissimorum Synmatyrum Roffensis & Mori contestatio, locū dubitationi relinquunt nullum. Quā dissimilis in eadē insula nata Elizabetha alia, de cuius fraudulenta pphetia sic Sanderus scribit, *Hæretici, inquietū & turbulentū genus hominum, ad commouendum Londinensem populū seditionum & heresi valde deditū, inauditum adinuenerūt stratagemata. Induxerunt quippe quamdā puellam octodecim annos natam, heresi simul & pretio corruptam, in eam improbā simulationem, vt se permitteret in abdito inter duos muros cuiusdam domus angulo ad tempus concludi, & per fistulam ad id aptam eas voces edere, quas istius stropæ artifices sibi suggererent. Nomen puella Elizabetha Crosta erat, doli author Dracus quidā. Ita ergo illa instruita & in loco ad fraudem accommodato collocata, mirabiles emittit continuo ex antro suo voces, easque tam sonoras, vt per omnes vicinas audiretur. Accurrunt vndique ciues, quid sit inquirunt, mirantur, voces non mortalis hominis, sed angeli esse clamabāt. vrbis ac Reipubl. iste Spiritus comminatur miserem, arumnas, mala omnia, si nuptias cum Hispano aut communionem cum Papa Romano admittant. Multa item contra sanctum sacrificium, & reliquam fidem Catholicam, quasi oracula fudebat: erant ex conspiratoribus, qui data opera se turbis*

adstantibus

h. Iosephus
de Conf. l.
2. de temp.
nouiss.

Sabelli-
cus Enne
ad 10. li. 9.
Arnl. Ferr.
in l. 2. re-
rum Fran-
ticar. &
ali.

l. 1. Geo-
grap. sub
fin.
lib. 3. re-
rum Itali-
carum.
in Pre. Ri-
baldeneys
lib. 2. de
tribular.
cap. 20.

ad instantibus semper ingesserant, qui huius Spiritus propheticas & obscuriores sententias, ad religionis euerfionem & seditionem mouendam interpretabantur. Magistratus autem ad multitudinem compescendam, & quid rei sit lustrandum accedit, fraus difficillime apparuit: sed tandem, in isto consilio de diffoediendo muro & vicinis & parietibus vnde voces reddi conijciebant, misera puella prodijt, ac exanimata quorum suafu & consilio hoc fecerit, confessa est statim, se à quibusdam seditiosis sectarijs, & ab eo imprimis, què nominauimus Draco, ad istam nequitiam inductam fuisse.] Hec ille lib. 2. Quid autem necesse Munzeri, Lutheri & similibus pseudoprophetas memorare? de hoc septimo indicio discenendi lege Ioan. Horozeu d.l.c. 16.

Denique à modo etiam reuelationis iudicium formandum, quando aliquid in eo malum moraliter reperitur, vt puta turpe, scandalosum &c. Sed qñ nihil prædictorum, nec mali modi adest, res omnino periculi plena remanet, quantumuis multa veræ fidei ac virtutibus solidis consentanea adsint. Nam nec verarum reuelationum vnus esse modus vel certus consuevit, nec vnus alio certior aut consuetior. Scribit enim B. Angela de Fulgino, has spirituales illustraciones & eleuaciones aliter solitas ipsi accidere vna vice, & aliter alia: ita quod semper ibi nouitas contingit, & hoc est totum inenarrabile. Reuelationes enim & visiones sunt alterius modi vna vice, & alterius alia.] Sic illa ca. 56. in fine. Sane toto opere diuersos, quos experta, modos describit præsertim duos insignes, quibus se Christus Dominus præsertim eius animæ solitus exhibere. inuenies eos cap. xxvii. Claudatur hæc de reuelationib. disquisitio canone Concil. Lateranen. sub Leone. 10. sess. II. cuius hæc sunt verba.

CAPVT II.

De diuinatione.

Sicut species præcedens vera, sic ista falsa, ideo illam Cōiectationi præposui, quæ quasi mixta.

QVÆSTIO I.

Quid sit diuinarior?

Esse aliquam constat, vel Cicer. teste, cui⁹ de ea duo libri supersunt. viderur nihil aliud esse, quam significatio occultorum ex pacto conuentis cum demone.] Significatio, inquam, quia non perficitur sola mentis intellectuione sine cognitione, sed signis quoque & verbis exterioribus vtitur, qua in re differt à sententia, per vanam obseruationem acquisita. Est autem tam præteritorum & præsentium, quam futurorum, dummodo illa sint occulta, hoc est procul remota ab humana cognitione. Ideo malui dicere, occultorum, quam futurorum, Nam prophetia & diuinatio in materia conueniunt. Quæ de pacto cum demone adduntur, illa separant diuinationem, à prophetia, & à naturali coniectatione. hæc enim nascitur, ex disciplina & obseruatione humana: illa vero desuper à Deo infunditur. Cumq; quanta est diuinatio, dependeat ab ope demonis, qui emulatur diuinitatem furando diuinationem, vnde & dicta diuinatio quasi diuinitatis imitatio: sequitur diuinationem non posse progredi ulterius, quã demonis cognitio pertingit, sequitur etiã, nec arte nec natura diuinationem perfici. Vtutur ad eam magi diuersis instrumentis. Qui pactũ expressum habent cum demone, quia norunt gratius illi nihil accidere hominum idololatræ cultu, ideo ple-

rumque!